

Företagsekonomiska institutionen
EKONOMIHÖGSKOLAN
LUNDS UNIVERSITET

FEK 582
Kandidatuppsats

Redovisning och värdering av Goodwill enligt IFRS/IAS

Handledare
Gunnar Wahlström

Författare
Jessica Nyström 810209-0200
Lovisa Lundberg 811201-0445

Sammanfattning

Uppsatsens titel:	Redovisning och värdering av Goodwill enligt IFRS/IAS
Seminariedatum:	2004-01-18
Ämne/kurs:	FEK 582 Kandidatseminarium, 10 poäng
Författare:	Jessica Nyström och Lovisa Lundberg
Handledare:	Gunnar Wahlström
Nyckelord:	Goodwill, IFRS/IAS, Verkligt värde, Jämförbarhet och Subjektivitet.
Syfte:	Syftet är att utreda var utrymme för subjektivitet finns när svenska företag skall redovisa sin goodwillpost enligt de nya IFRS/IAS reglerna. Syftet är även att undersöka hur företagen skall göra för att minska subjektiviteten och göra redovisningen mer jämförbar enligt de grundläggande principerna.
Metod:	Vi utgår från en kvalitativ metod som vi har valt för att få en djupare förståelse för ämnet. Det finns inte några befintliga teorier och därför har vi utgått från verkligheten. Vi har arbetat med en öppen ansats utifrån ett förstående och förklarande syfte, en induktiv strategi. Uppsatsen bygger på information från djupintervjuer och information hämtad från litteratur, standarder och tidskrifter.
Teoretiska perspektiv:	Vi har arbetat utifrån internationella standarder IFRS/IAS och de grundläggande principerna. Sedan har vi arbetat med värdering till verkligt värde och utrett kritiken bakom denna värdering.
Empiri:	I teorin skulle man kunna utnyttja de subjektiva spelrummen i värdering av goodwill men hittills är kunskapen i företagen på de flesta håll alltför bristfällig för ett sådant strategiskt tänkande.
Resultat:	Balans mellan subjektivitet och objektivitet måste uppnås. Då krävs det att praxis etableras och att kunskap sprids i företagen om, värdering goodwill till verkligt värde, uppdelning av immateriella tillgångar och kassagenererande enheter.

Abstract

- Title:** Reporting and valuation of Goodwill according to IFRS/IAS
- Seminar date:** 2005-01-18
- Course:** FEK 582, Bachelor thesis in business administration, 10 Swedish credits (15 ECTS)
- Authors:** Jessica Nyström och Lovisa Lundberg
- Advisor:** Gunnar Wahlström
- Key words:** Goodwill, IFRS/IAS, Fair value, Comparability, Subjectivity.
- Purpose:** The purpose is to analyse where to find subjective potential when Swedish companies report by the new IFRS/IAS standards. The purpose is also to examine what the companies should do to decrease the subjective accounting and how the companies should make the accounting more comparative.
- Methodology:** We adopt a qualitative method, which we have chosen to reach a more profound understanding of our topic. Since there are no existing theses, we have based our work on reality. From an open point of view have we been working from an understanding and an explaining purpose, an inductive strategy. The information in this essay is obtained by interviews, from literature, standards and published articles.
- Theoretical perspectives:** We have been working with international standards IFRS /IAS and with the conceptual framework. We have looked into valuation for fair value and the criticism behind this valuation.
- Empirical foundation:** In theory it is possible to take advantage of the subjective point of view in valuation of goodwill, but so far the companies don't have the knowledge to think in this strategic way.
- Conclusions:** The companies should find a balance between the subjective and the objective point of view in the accounting. They should increase their knowledge in the phenomena goodwill, valuation of fair value, and they should also learn how to allocate intangible assets and cash generating units.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING	6
1.1 Problemformulering	6
1.2 Problembestämmning	7
1.3 Forskningsfrågor	7
1.4 Syfte	8
2. LITTERATURGENOMGÅNG	9
2.1 Kvalitativa kriterier	9
2.2 Grundläggande principer	10
2.2.1 <i>Bakgrund</i>	10
2.2.2 <i>Försiktighetsprincipen</i>	10
2.2.3 <i>Rättvisande bild</i>	11
2.2.4 <i>Konsekvensprincipen/Jämförbarhetsprincipen</i>	12
2.2.5 <i>Neutralitetsprincipen</i>	12
2.3 Verkligt värde	13
2.3.1 <i>Bakgrund</i>	13
2.3.2 <i>Definition</i>	13
2.3.3 <i>Verkligt värde i praktiken</i>	14
2.3.4 <i>Kritik mot värdering till verkligt värde</i>	14
2.4 Sammanfattning	15
3. REDOVISNING AV GOODWILL	17
3.1 Normgivande organ	17
3.1.1 <i>Bakgrund</i>	17
3.1.2 <i>FASB</i>	17
3.1.3 <i>IASB</i>	18
3.2 Företagsförvärv	18
3.2.1 <i>IFRS 3</i>	18
3.2.2 <i>Förvärvsanalys</i>	18
3.2.3 <i>Immateriella tillgångar IAS 38</i>	20
3.3 Goodwill	21
3.3.1 <i>Förvärvad goodwill</i>	21
3.3.2 <i>Internt upparbetad goodwill</i>	21
3.3.3 <i>Negativ goodwill</i>	21
3.3.4 <i>Värderingsproblematik</i>	22
3.4 Impairmenttest	22
3.4.1 <i>IAS 36</i>	22
3.4.2 <i>Kassagenererande enheter</i>	24
3.5 Revisorns roll	25
3.6 Upplivningskrav	25
3.7 Sammanfattning	27
4. METOD	29
4.1 Val av ämne	29
4.2 Angreppssätt	29
4.2.1 <i>Induktion eller deduktion</i>	30
4.2.2 <i>Kvalitativ eller kvantitativ metod</i>	30

4.3 Praktiskt tillvägagångssätt	31
4.3.1 Sekundärdata.....	31
4.3.2 Val av respondenter	31
4.3.3 Presentation av respondenter.....	31
4.3.3 Djupintervjuer.....	32
4.3.4 Bearbetning av informationen.....	33
4.4 Metodreflektioner.....	33
4.5 Sammanfattning	34
5. RESULTATREDOVISNING.....	35
5.1 Företagens värderingar	35
5.1.1 Identifiering av immateriella tillgångar.....	35
5.1.2 Fördelning av förvärvsbeloppet	36
5.1.2 Uppdelning av företaget i kassagenererande enheter.....	36
5.1.3 Impairmenttest.....	37
5.1.4 Upplivningskrav.....	38
5.2 Revisorns granskning.....	39
5.3 Värdering av utomstående part	40
5.3.1 Fördelar	40
5.3.2 Nackdelar	41
5.4 Möjliga konsekvenser om IFRS tolkas fel.....	41
5.5 Sammanfattning	42
6. SLUTSATS	43
6.1 Svar på forskningsfrågorna.....	43
6.1.1. Var finns det spelrum för subjektiva värderingar vid företagens redovisning av goodwill till verkligt värde och hur agerar svenska företag i förhållande till dessa?.....	43
6.1.2 Hur ska man göra för att objektivisera redovisningen av goodwill för att leva upp till jämförbarhet och neutralitet?	44
6.2 Reflektioner över studiens slutsatser.....	46
6.3 Förslag till fortsatt arbete.....	47
KÄLLFÖRTECKNING	48
Litteratur.....	48
Artiklar.....	49
Elektroniska källor.....	50
Bilaga 1 Intervjufrågor	51

Förkortningar

FAS	Financial Accounting Standards (standarder utgivna av FASB)
FASB	Financial Accounting Standards Board
IAS	International Accounting Standards (standards utgivna av IASB)
IASB	International Accounting Standards Board (tidigare IASC)
IASC	International Accounting Standards Committee
IFRS	International Financial Reporting Standards (standards utgivna av IASB)
Impairmenttest	Nedskrivningstest (Regler återges i IAS 36)

1. Inledning

I detta kapitel kommer vi att framställa vad uppsatsen avser att utreda. Redogörelse sker genom problemformulering, problembestämmning och syfte. Det frågor uppsatsen avser besvara preciseras under rubriken forskningsfrågor.

1.1 Problemformulering

Redovisningens ”millenniumskifte” har ägt rum i Sverige. Alla noterade företag inom EU ska tillämpa IFRS i sina koncernredovisningar. Den främsta anledning till att regeländringen har genomförts är att uppnå jämförbarhet mellan företag i olika länder. Många andra länder utanför EU, totalt närmare 100 har valt att rapportera efter samma regelverk. För noterade bolag som inte har något dotterföretag och därmed inte utgör en koncern är det ännu något oklart vad de reglerade marknaderna kommer att ställa för krav på redovisningen. Det är dock högst troligt att dessa bolag i vart fall måste lämna upplysningar om skillnaden mellan tillämpade redovisningsprinciper och en fullständig IFRS-tillämpning.

Den viktigaste förändringen med det nya regelverket är att tillgångar och skulder i balansräkningen ska värderas till verkligt värde. Det har alltså skett en förskjutning från en finansiell rapportering som återger genomförda transaktioner, det vill säga som var tillbakablickande och grundad på försiktighetsprincipen, till en framåtblickande redovisning. Detta innebär att vi har flyttat fokus när det gäller grundläggande redovisningsprinciper, vilket är anledningen till att man talar om ett ”millenniumskifte”.

Ett år har nu gått sedan vi i Sverige började tillämpa de nya standarderna. I Europa börjar kritikerna mot IASB nya redovisningsregler bli allt fler. IASB har därför under sommaren besökt en rad europeiska länder för att försöka få grepp om kritiken. De besökte även Sverige för att träffa ett trettiotal större börsbolag. Det stämningssläge som nu skruvas upp i Europa kring de nya reglerna har letat sig upp till Sverige och kritiska strömningar finns även bland svenska beslutsfattare.

Kritiken rör främst värdering av tillgångar till verkligt värde. Kritikerna frågar sig om värdering till verkligt värde gör redovisningen mer begriplig, relevant, pålitlig och jämförbar? Kommer de verkliga värdena att göra det lättare att förutsäga aktiernas värde, göra det lättare att utvärdera ledningens prestationer och fatta sunda affärsbeslut? Begreppet ”verkligt värde” kan jämföras med begreppet ”rättvisande bild” i fråga om att ge betraktaren eller åhöraren positiva associationer, trots att det i praktiken kan vara svårt att avgöra vad begreppet egentligen innebär. Kritiker besvarar dessa frågor med att värdering till verkligt värde leder till subjektiva bedömningar där företagen ges utrymme att handla i eget intresse. Detta kan resultera i att den information som ges ut till de externa intressenterna inte är tillräckligt relevant. Den post som lämnar mest utrymme för variationer i företagets egna bedömningar är goodwill, vid värderingen till verkligt värde.

---

² Cederberg, Olof; Thorell, Per (2005), ”IFRS för styrelseledamöter”
Malmqvist, Peter (2005) ”Skjut inte på de nya redovisningsreglerna”

³ Cederberg, Olof; Thorell, Per (2005), ”IFRS för styrelseledamöter”

Problemet kring goodwill beror på att posten ur värderingssynpunkt inte kan jämföras med de övriga tillgångsposterna. Goodwillposten är en del av koncernens totala värde och saknar till skillnad från övriga tillgångsposter (de tillgångar som är identifierbara) separat existens.

1.2 Problembestämming

Det problematiska med de nya reglerna är att bedömningar och värderingar av tillgångarna görs av företagen själva vilket gör att det inte går att undgå ett visst mått av subjektivitet.

När ett företag förvärvar ett annat företag ska det betalade övervärdet delas upp på identifierbara immateriella tillgångar, vilket borde vara en stor fördel för intressenter som vill ha insikt i det nya förvärvet. Det är dock svårt att göra denna uppdelning utan inslag av godtycklighet och subjektivitet eftersom man ej med exakthet kan veta hur mycket av övervärdet som tillhör exempelvis varumärket. Det som blir kvar av övervärdet vid ett företagsförvärv blir restposten goodwill. Denna post ska sedan värderas årligen genom att bl.a. förutse framtida kassaflöden, vilket är omöjligt att med exakthet göra eftersom man aldrig säkert kan veta något om framtiden. Grundläggande för vårt resonemang är debatten om värdering till verkligt värde som aktualiserats i och med att nya rekommendationer har införts gällande företagsförvärv för noterade bolag.

Då vi kommer att skriva uppsatsen främst ur ett intressentperspektiv vill vi först förklara de tre viktigaste användarna som tar del av redovisningsinformationen. Man kan först och främst göra en uppdelning mellan redovisningsproducenten och redovisningskonsumenten. Redovisningsproducenten är företagsledningen som har det yttersta ansvaret för redovisningens innehåll och upprättande. Redovisningskonsumenterna är årsredovisningsläsaren dvs. intressenter som aktieägare, anställda etc. Dessa två grupper kan ställas mot varandra och balansen mellan deras intressen i redovisningen är av stor vikt. Den tredje kategorin, de som yrkesmässigt arbetar med redovisningen och självklart har störst kunskap inom området, är revisorn. Revisorn har en kontrollerande och kritiskt granskande uppgift för att redovisningen ska vara så tillförlitlig som möjligt.⁵

Vi går ifrån våra inarbetade, etablerade redovisningsprinciper till redovisningsprinciper som öppnar för en ökad subjektivitet. Alla tre aktörerna, vilka vi beskrev ovan, har intresse i hur företagen redovisar enligt principerna. Vi kommer att undersöka hur redovisningen av goodwill till verkligt värde sker i företagen i dagens Sverige. Vi har ett intressentperspektiv i fokus i undersökningen då det är intressenterna som vill ha informationen från de börsnoterade företagen så relevant och jämförbar som möjligt, det vill säga att den innehåller minsta möjliga mått av subjektivitet. När kritikerna talar om att företagen nu kan utnyttja reglerna för att redovisa i eget vinstsyfte handlar det framförallt om möjligheten att hålla resultatet uppe för att se attraktiva ut på marknaden, för banken eller andra intressenter.

1.3 Forskningsfrågor

1. Var finns det spelrum för subjektiva värderingar vid företagets redovisning av goodwill till verkligt värde och hur agerar Svenska företag i förhållande till dessa?

---

⁴ Eriksson, Lennart (2005), "Minoritetsandel i goodwill- eller ej"

⁵ Artsberg, Kristina (2005), "Redovisningsteori- policy och praxis"

2. Hur ska man göra för att objektiviera redovisningen av goodwill för att leva upp till jämförbarhetskrav och krav på neutral information?

1.4 Syfte

Syftet är att utreda var utrymme för subjektivitet finns när svenska företag skall redovisa sin goodwillpost enligt de nya IFRS/IAS reglerna. Syftet är även att undersöka hur företagen skall göra för att minska subjektiviteten och göra redovisningen mer jämförbar enligt de grundläggande principerna.

2. Litteraturgenomgång

För att kunna förstå grunden för kritiken mot de nya standarderna måste vi börja från början och kartlägga hur fokus flyttats när det gäller redovisningsprinciper i Sverige efter standardskiftet. Många principer säger emot varandra och beroende på vilka man lägger tyngst vikt vid kan företagens finansiella rapportering se olika ut. Redovisning till verkligt värde är ett exempel på hur fokus flyttats från försiktighetsprincipen till att återge en rättvisande bild. Nödvändigt för den fortsatta utredningen är också att förstå innebörden i ”verkligt värde” och debatten kring användningen av verkliga värden i balans räkningen.

2.1 Kvalitativa kriterier

Grundläggande för hur redovisningen ska utformas i Sverige är de svenska redovisningsprinciperna. Syftet med principerna är att säkerställa att de finansiella rapporterna innehåller information som är tillförlitlig och relevant. Företagets intressenter dvs. aktieägare, anställda och borgenärer behöver information för sitt beslutsfattande. Med tillförlitlighet menar man att informationen ska vara korrekt, neutral och återspegla den ekonomiska innebörden av händelser. Relevant information innebär att den ska kunna användas som beslutsunderlag. För att informationen ska kunna användas som grund för fattande av beslut ska den vara av så god kvalitet att den bidrar till måluppfyllelse för intressenterna. Informationen ska dessutom komma intressenterna tillhanda i rätt mängd och vid rätt tidpunkt.⁶

IASB menar att redovisningsinformationen måste vara fullständig annars finns det risk för att den kan bli vilseledande. Om de externa intressenterna inte får hela bilden i ett och samma perspektiv resulterar detta i otillförlitlig information. Informationen måste vara relevant, vilket ger en balansgång i redovisandet mellan relevans och fullständighet.⁷

Tre underliggande faktorer till relevansen förklarar ekonomidoktor Dag Smith (2001) som validitet, verifierbarhet och jämförbarhet. Med validiteten menar han att redovisningen måste återge de aspekter av verkligheten som den avser att återge. Verifierbarheten innebär att redovisningen ska vara sann, man måste med någon form av bevis verifiera sanningshalten i redovisningen. Verifierbarhet kan sägas vara motsatsen till subjektivitet. Graden av verifierbarhet blir högre ju högre graden är av samstämmighet i bedömningar gjorda av oberoende parter. Med andra ord, ju högre samstämmighet mellan olika bedömningar är av t.ex. en tillgångs värde, desto mindre är de subjektiva inslagen i bedömningen.⁸ Inom redovisningen ges även höga krav på objektivitet. Anledningen till detta är bland annat osäkerheten beträffande framtiden och den ofullständiga kunskapen om vilken slags information de externa intressenterna behöver.⁹

Ekonomidoktorn Dag Smith (2001) anser att en jämförelse mellan verifierbarhet med validitet kan liknas med att jämföra en tillgångs anskaffningsvärde med dess verkliga värde. Att bedöma en tillgångs anskaffningsvärde ger höga krav på verifierbarhet, då oberoende

---

⁶ Fagerström, Arne & Lundh, Simon (2005), ”Internationella redovisningsregler IAS - med svenskt perspektiv”

⁷ Artsberg, Kristina (2005) ”Redovisningsteori- policy och praxis”

⁸ Hendriksen, Eldon & van Breda, Michael F. (1991) ”Accounting Theory”

⁹ Eriksson, Lennart (2002), ”Koncernredovisning”

bedömare skulle komma fram till samma värde i en värdering av tillgången. När det gäller marknadsvärdet är det validiteten som står i fokus. Problemet med validiteten och marknadsvärdet är att man kan ha olika uppfattningar om vilka aspekter av verkligheten som redovisningen avser att återge. Oberoende bedömare skulle mycket väl kunna komma fram till skilda bedömningar om en tillgångs marknadsvärde, men så länge värderarna mäter det de avser att värdera går man efter mottot: ”det är bättre att ha ungefär rätt än exakt fel”.¹⁰

Jämförbarheten har en stark koppling till relevans. För att intressenter ska kunna jämföra årsredovisningar mellan företag är det viktigt att redovisningen innehåller en hög grad av både verifierbarhet och validitet. Att redovisningen ska vara jämförbar innebär inte att företagen ska utforma redovisningarna exakt lika. Att redovisningen ska vara jämförbar innebär att samma händelser och tillstånd inom företagen ska redovisas på samma sätt.¹¹

2.2 Grundläggande principer

2.2.1 Bakgrund

Den svenska redovisningen har alltid styrts utifrån ett starkt redovisningstänkande dvs. vi har noggrant efterlevt vår överordnade försiktighetsprincip. I Sverige har man utgått från att ta det säkra framför det osäkra. Det senaste året har den starka transaktionsinriktade redovisningsmodellen, försiktighetsprincipen, fått ge vika för IASBs värdebaserade modell, rättvisande bild. Genom att vi nu tillämpar en värdebaserad modell som omfattas av många olika principer kan årsredovisningarna komma att användas i taktiska syften. Mycket stor restriktivitet bör därför brukas när man använder en värdebaserad modell istället för en transaktionsinriktad modell. Övergången till en värdebaserad modell motiveras främst med att informationsvärdet ökar i företagens bokslut genom användandet av den nya modellen.¹² Grunderna för redovisningen innebär att den ska avspegla vad som sker i företagen och speciellt företagens utbyte med omvärlden. Många anser att detta tydligare avspeglas med den nya modellen, dvs. att redovisa med en rättvisande bild.¹³

Vi vill först ge läsaren en förståelse för hur vi i Sverige redovisade innan vi bytte över till att redovisa enligt en rättvisande bild, nämligen hur vi redovisade enligt försiktighetsprincipen.

2.2.2 Försiktighetsprincipen

Försiktighetsprincipen är den princip som Sverige tidigare alltid har värderat högst av alla redovisningsprinciper. Principen innebär att företagen värderar skulder och tillgångar försiktigt. Med detta menas att man bör redovisa tillgångar till det lägsta av möjliga värden och skulder till det högsta av möjliga värden. Man förhåller sig alltså pessimistiskt till redovisningen. Försiktighetsprincipen kopplas ofta samman med att man redovisar tillgångar till deras anskaffningsvärden, det vill säga att man använder sig av historiska värden.¹⁴

Ett argument för att redovisningspraxis bör fokusera på försiktighetsprincipen är att ägare och ledning har en tendens att övervärdera sin verksamhet. Att övervärdering av tillgångar är

---

¹⁰ Smith, Dag (2001), ”Redovisningens språk”

¹¹ a.a.

¹² Eriksson, Lennart (2002), ”Koncernredovisning”

¹³ Smith, Dag (2001) ”Redovisningens språk”

¹⁴ Nilsson, Stellan (2002) ”Redovisningens normer och normbildare”

”farligare” för företaget och dess ägare än undervärdering. Man undviker risker att ta genom att ha försiktighetsprincipen som utgångspunkt i redovisningen.¹⁵

Försiktighetsprincipens kritiker ger dock motargumentet att om verkliga värden avspeglas i balansräkningen så kan aktieägare och andra intressenter själva kan bedöma riskerna.¹⁶ Motståndare till försiktighetsprincipen är ofta av åsikten att om man fokuserar för mycket på försiktighet så minskar redovisningens tillförlitlighet och relevans eftersom de historiska värden som återspeglas kan vara inaktuella.¹⁷ Vidare menar kritikerna att man inte kan uppnå jämförbarhet mellan olika företag i olika länder eftersom det inte finns någon gemensam standard som reglerar hur principen skulle tillämpas.

När svenska noterade bolag övergick till att redovisa enligt IASBs ramverk efter årsskiftet 2005 kom försiktighetsprincipen i skymundan. Enligt IASBs ramverk är försiktighet endast en underliggande del av andra principer. IASB lägger större vikt vid att företagen ska återge en rättvisande bild som grundar sig på en avvägning mellan flera olika redovisningsprinciper. När man tillämpar försiktighetsprincipen i redovisning enligt de nya standarderna kan de sägas ge uttryck för en avvägning mellan kvalitativa kriterier på ett asymmetriskt sätt. Med asymmetriskt menar man här att man lägger olika stor vikt vid olika kvalitativa kriterier vid värdering av olika tillgångar. Vid värdering till verkligt värde accepteras subjektiva bedömningar därför att kraven på relevans och validitet tar över kraven på försiktighet. Lite hårddraget skulle man kunna säga att det är fullt tillåtet med subjektiva bedömningar i redovisningen bara de görs på pessimistiska och inte på optimistiska grunder.¹⁸

2.2.3 Rättvisande bild

Rättvisande bild är en överordnad målsättning i redovisningen enligt den anglosaxiska redovisningstraditionen.¹⁹ Begreppet rättvisande bild är den svenska översättningen av det brittiska ”true and fair view”. Värden som betraktas som ”true and fair” innebär att de visas öppet i både balans- och resultaträkningen.²⁰

Kraven på en rättvisande bild innebär krav på att redovisningen som helhet ska ge en rättvisande och korrekt bild av företagets ställning och resultat. Den rättvisande bilden ska med andra ord vara en målsättning inom företagen som ska uppnås genom användning av grundläggande redovisningsprinciper. Företagen sätter intressenten, årsredovisningsläsaren i fokus genom att redovisa i enlighet med rättvisande bild. Det är helheten som ska bedömas och inte de enskilda reglerna. Anledningen till att årsredovisningen ska bedömas i sin helhet är att redovisningen inte ska kunna vilseleda den som läser den.²¹ För att uppnå en rättvisande bild bör företagen tillämpa ett användarperspektiv i återgivandet av informationen. En nackdel att redovisa enligt rättvisande bild är dock att den redovisningsansvarige saknar kännedom om användarnas informationsbehov.²²

---

¹⁵ Kam, Vernon (1990) ”Accounting Theory”

¹⁶ Hendriksen, Van Breda (1991) ”Accounting Theory”

¹⁷ Kam, Vernon (1990) ”Accounting theory”

¹⁸ Smith, Dag (2001), ”Redovisningens språk”

¹⁹ Fagerström, Arne & Lundh, Simon (2005), ”Internationella redovisningsregler IAS - med svenskt perspektiv”

²⁰ Smith, Dag (2001), ”Redovisningens språk”

²¹ Artsberg, Kristina (2005) ”Redovisningsteori”

²² Eriksson, Lennart (2002) ”Koncernredovisning”

Rättvisande bild står i strid mot försiktighetsprincipen. Den korrekta rättvisande bilden innebär att man så långt som möjligt ska upplysa om alla förhållanden som är kända trots att informationen innebär en eventuell risk för en alltför optimistisk beskrivning. Den optimistiska beskrivningen ska undvikas enligt försiktighetsprincipen.²³

För att kunna redovisa enligt en rättvisande bild ställes även krav att man ska redovisa enligt följande principer; konsekvens-, jämförbarhets- och neutralitetsprincipen.

2.2.4 Konsekvensprincipen/Jämförbarhetsprincipen

Enligt dessa principer ska företagen använda genomgående samma princip från år till år, att vara konsekventa, för att på bästa möjliga sätt kunna göra jämförelser mellan olika perioder. Om dessa principer tillämpas får intressenterna större möjligheter att dra slutsatser ur informationen som årsredovisningen utgör. Genom att hålla sig till en och samma redovisningsprincip blir nyckeltal mer jämförbara mellan olika perioder. Särskilt viktigt i konsekvensprincipen, skriver docent Lennart Eriksson (2002), är att företagen ser det som önskvärt att göra samma uppställningsform för resultat- och balansräkningar år efter år. Detta är särskilt aktuellt efter att de nya standarderna anammades, när man nu måste redovisa och särskilja fler immateriella tillgångar än tidigare. Man måste särskilt vara konsekvent i sin fördelning av immateriella tillgångar för att kunna räkna ut restposten goodwill.²⁴

Ett företag som förvärvar ett flertal dotterföretag i sin koncern måste använda samma principer för beräkningen av restposten goodwill vid de olika förvärven. Om de inte använder sig av samma värderingsmodell kan aktieägare och andra intressenter omöjligt jämföra redovisningen med andra år. Att redovisa utan samma genomgående värderingsprincip mellan olika redovisningsperioder kan jämföras med att den externa intressenten tittar på äpplen och apelsiner.²⁵

Det är inte endast jämförbarhet över tiden man som företag vill uppnå. Jämförbarhet mellan företag både nationellt och internationellt var ett av de främsta argumenten till standardskiftet år 2005. Avsikten var att uppnå jämförbarhet inom EU men också med USA som tillämpar liknande regler.²⁶

Ett exempel på ett tillämpningsproblem av jämförbarhetsprincipen är då företagen ska värdera den goodwill som uppkommer vid företagsförvärv. Det har uppkommit skäl att misstänka att företagen inte värderar sin goodwillpost enligt neutralitetskravet. Om det förhåller sig på detta sätt finns det stor risk att företagen tappar relevansen i jämförbarheten över tiden.²⁷ För att ge läsaren en förståelse för hur jämförbarheten och konsekvensen ska läggas till grund för redovisande av en rättvisande bild är det även viktigt att förklara hur företagen ska leva upp till den tredje principen vi vill förklara, neutralitetsprincipen.

2.2.5 Neutralitetsprincipen

---

²³ Nilsson, Stellan (2002), "Redovisningens normer och normbildare"

²⁴ Eriksson, Lennart (2002), "Koncernredovisning"

²⁵ http://www.unb.ca/web/jhsc/TME_courses/tme3013/balance_sheet/m1s1-13.htm Accounting principles

²⁶ Smith, Dag (2000) "Redovisningens språk"

²⁷ a.a.

Egenskapen neutralitet inom redovisning är framtagen av de amerikanska reglerna, FASB. Det FASB menar med neutralitet är att redovisningens ekonomiska konsekvenser inte får påverka på vilket sätt man redovisar. Europa har följt USA i deras syn på neutralitet inom redovisningen. IASB menar att neutralitet innebär att redovisningsinformationen inte får presenteras på ett sätt som gör att företaget medvetet försöker påverka de externa intressenterna i sitt beslutsfattande.²⁸

David Solomons (1986) menar att redovisningen ska vara ett instrument för neutral informationsförmedling och ska inte förvrängas i en viss vinkel. Så länge redovisningen görs av människor kan den inte vara fullständigt neutral, den mänskliga faktorn spelar alltid in. Att tillämpa neutralitetsprincipen innebär dock att man strävar efter att uppnå så hög neutralitet som möjligt. Man ska försöka skildra verkligheten i redovisningen på bästa möjliga sätt som man upplever den.²⁹

Även Stellan Nilsson (2002) betonar att om redovisningen ska kunna vara verifierbar och tillförlitlig måste den vara neutral, det vill säga opartisk. Nilsson anser att det finns en tendens bland företagen att vilja visa upp en förskönad bild av sitt företag snarare än en bild man egentligen borde visa eftersom den senare speglar verkligheten. Ett exempel på hur ett företags redovisning brister i neutralitet kan vara om de skriver ned goodwill utöver vad man tror är ekonomiskt försvarbart under ett år för att kunna visa på en bättre resultatutveckling nästkommande år.³⁰

2.3 Verkligt värde

2.3.1 Bakgrund

Efter införande av de nya reglerna enligt IFRS/IAS ska flertalet tillgångar och skulder i balansräkningen värderas till verkligt värde. Detta görs utifrån företagsledningens antaganden om framtiden. Dessa antaganden blir subjektiva eftersom företagen identifierar ett värde till varje tillgång i företagen efter egna metoder och beräkningsmodeller.³¹

2.3.2 Definition

Hur definierar man begreppet verkligt värde? Problemet inom redovisningen är att det finns ingen fullständig och korrekt definition av ”verkligt värde”.³²

Enligt IASB definieras verkligt värde som:

*”Värdet till vilket en tillgång kan utbytas eller en skuld lösas mellan två kunniga och villiga parter på armlängds avstånd - som har ett intresse att transaktionen genomförs.”*³³

---

²⁸ Artsberg, Kristina (2005) ”Redovisningsteori”

²⁹ a.a.

³⁰ Smith, Dag (1997) ”Redovisningensspråk”

³¹ Kam, Vernon (1990), ”Accounting theory”

³² a.a.

³³ Cederberg, Olof & Thorell, Per (2005), ”IFRS för styrelseledarmöter”,

IASB jämför ofta verkligt värde med marknadsvärdet men i många fall finns inget marknadsvärde att jämföra med. Finns det inte ett jämförbart marknadsvärde får företagen använda andra marknadsvärden för liknande tillgångars marknadsvärde för en uppskattning av den berörda tillgångens värde.³⁴

Vernon Kam (1991) diskuterar begreppet verkligt värde som ett värde baserat på individers olika subjektiva värderingar och preferenser av en tillgång. Ett objektivt värde är ett värde som måste i sin helhet stå över alla individuella subjektiva värderingar. Marknadsvärdet är objektivt i den aspekten att det är en kvot av summan av alla aktörers värderingar på marknaden. För tillgångar som inte är identifierbara ska värderingen till verkligt värde istället baseras på bästa tillgängliga information. Värdet ska utvecklas genom att man beräknar diskonterade framtida kassaflöden. Antaganden som baseras på diskonterade framtida kassaflöden ska återspegla externa marknadsantaganden.³⁵

Uppskattning av diskonterade framtida kassaflöden kan beräknas med hjälp av följande riktlinjer;

1. De ska baseras på företagsledningens bästa uppskattning om de ekonomiska förhållanden som kommer att föreligga under tillgångens nyttjandeperiod.
2. Bedömningar ska baseras på den senast gjorda värderingen och med hänsyn tagen till de risker som är förknippade med tillgången.³⁶

2.3.3 Verkligt värde i praktiken

En företagsvärdering grundar sig alltid på en subjektiv bedömning. Det finns allmänt accepterade värderingsmetoder, men avgörande för värderingens kvalitet och tillförlitlighet är erfarenhet och kunskap hos den som utför värderingen. Till följd av den ekonomiska utvecklingen och den ökade turbulensen på de finansiella marknaderna har kravet på specialistkompetens i samband med värderingar ökat. Behovet av fundamental analys har också allt mer kommit i fokus.³⁷

2.3.4 Kritik mot värdering till verkligt värde

Sedan det stod klart att vi efter årsskiftet 2005 ska redovisa efter andra standarder har debatten kring verkligt värde gått het. De flesta rösterna var till en början positiva och man ansåg att redovisning av tillgångar till verkligt värde skulle ge en mer rättvisande bild av företaget än historiska anskaffningsvärden.

På senare tid har fler kritiska röster gjort sig hörda bland annat från Tyskland. Karlheinz Küting (2005) menar att begreppet ”verkligt värde” är för många sett som generellt positivt och harmoniskt. Det verkar i läroböckerna som förståeligt men i verkligheten är det av en helt annan karaktär. Han menar att ”verkligt värde” är omöjligt att omsätta i praktiken.

---

³⁴ Cederberg, Olof & Thorell, Per (2005), ”IFRS för styrelseledarmöter”.

³⁵ Rankin Johansson, Christine (2001), ”Redovisning av goodwill, en utmaning”

³⁶ Fagerström, Arne & Lundh, Simon (2005), ”Internationella redovisningsregler IAS - med svenskt perspektiv”
Buisman, Jan (2005), ”Inledning – IAS 2005”.

”Begreppet är visserligen inget annat än bytesvärdet på balansdagen, men vad är begreppet verkligt värde konkret? För det övervägande flertalet immateriella tillgångar finns inget tillförlitligt sådant värde”.³⁸

IFRS öppnar för en mängd val och spelrum för bedömningar som görs av företagsledningen. Genom företagets möjlighet att forma balansräkningen enligt egna värderingar präglas den av en stor subjektivitet. Företagen får möjligheten att själva värdera till verkligt värde och de ges därmed chansen att redovisa öppet och med stor transparens. Med det menar professor Karlheinz Küting att företagen kan avgöra hur värderingen av olika tillgångar ska ta sin form. Genom den stora frihet som ledningen har kan de lätt missbruka sina möjligheter, sitt förtroende och vinkla redovisningen på ett sätt som gör att aktieägare och andra externa intressenter blir vilseledda. En extern intressent kanske inte kan urskilja subjektiviteten bakom värderingen.

”Detta spelrum för med sig en farlig ”avobjektivering” av balansräkningen.”³⁹

Risken finns att företagets uppskattning av det verkliga värdet på immateriella tillgångar blir subjektiv och godtycklig. Värdet kan uppskattas på ett sådant sätt som passar företagets räkenskaper beroende på vilken ekonomisk ställning man vill visa upp. Trots upplysningsplikten och kraven på ökad information har företagen möjlighet att handla i eget intresse med andra ord kan manipulation med siffror och värden komma att öka. Värdering av immateriella tillgångar till verkligt värde innebär ett avsteg från försiktighetsprincipen och neutralitetsprincipen.⁴⁰

Nilsson (2003) stöder kritikerna till marknadsvärdering. Han menar att tillvägagångssättet för att bestämma värdet på goodwill är komplext, kostsamt, subjektivt och erbjuder företagen bokslutspolitiska chanser att påverka posten. Värdenedgångsprövningen bygger på synnerligen subjektiva knappast kontrollerbara antaganden och de nedskrivningar som följer kommer att vara styrda av bokslutspolitik. Är detta sant kommer jämförbarhet och transparens endast finnas på pappret, enligt Nilsson.

Företagsledningen har i praktiken ett intervall av möjliga värden att välja emellan. IFRS kräver att valet görs varken för pessimistiskt eller för optimistiskt. Man ska dock lämna upplysningar om antaganden och uppskattningar, utifrån vilka användaren kan bilda sig en egen uppfattning.

2.4 Sammanfattning

I och med övergången till IFRS/IAS har vi flyttat fokus från försiktighetsprincipen till att återspegla en rättvisande bild av tillgångar och skulder. Vi har därmed lämnat en objektiv redovisningsgrund.

Problemet med försiktighetsprincipens historiska värden är att de är objektiva och inte tar hänsyn till förändringar i ekonomin. De är med andra ord inaktuella och lever inte upp till kraven på relevans, tillförlitlighet och jämförbarhet.

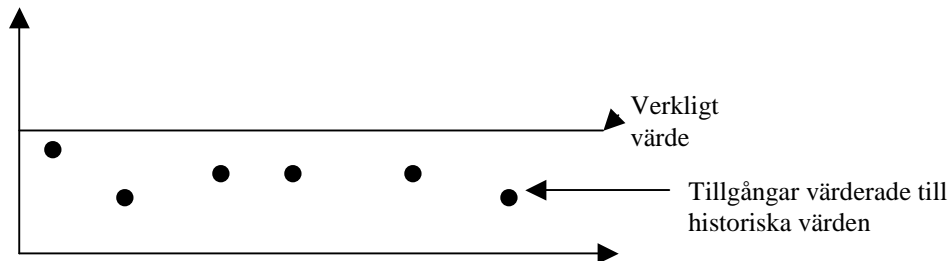
³⁸ Küting, Karlheinz, (2005) *“Fair value- ein Garant für Fair play”*, FAZ s.20

a.a.

⁴⁰ Fagerström, Arne & Lundh, Simon (2005), *”Internationella redovisningsregler IAS - med svenskt perspektiv”*.

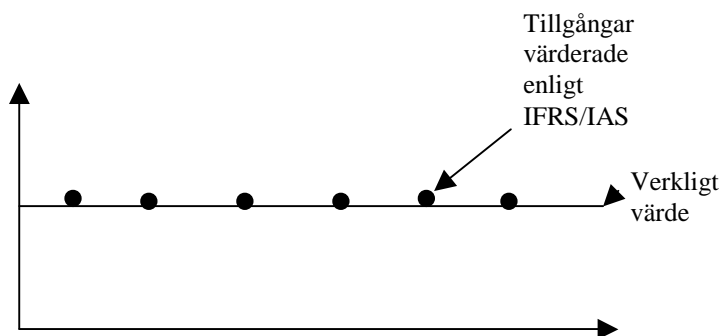

Bilden nedan visar hur företagens historiska värden tidigare kunde skilja sig från det verkliga värdet. Ofta understeg de historiska värdena det verkliga värdet. Om redovisade värden översteg verkligt värde var man även tidigare tvungen att göra en nedskrivning av tillgångarna. Prickarna är företag med tillgångar värderade till historiska värden. De skiljer sig olika åt i förhållande till verkligt värde bland annat beroende på när tillgångarna införskaffades.

Det som IFRS/IAS ville uppnå med tillämpandet av en rättvisande bild var just att höja graden av relevans och tillförlitlighet inom redovisningen. Detta genom att få aktuella värden som var mer jämförbara nationellt och internationellt.

Med modellen nedan vill vi illustrera IFRS/IAS, genom att företagen (prickarna) ska använda verkliga värden för att jämförbarhet skall uppnås. När alla företag använder sig av aktuella, verkliga värden hamnar företagen på samma linje och de är därmed jämförbara.

Modellen är ej grundad på exakta verklighetsförhållanden utan hjälper oss att illustrera kopplingen mellan verkligt värde och jämförbarhet. Även i fortsättningen när denna typ av modell återkommer i kapitelsammanfattningarna kommer de att vara en illustration för ökad förståelse och inte en vetenskaplig modell.

3. Redovisning av goodwill

3.1 Normgivande organ

3.1.1 Bakgrund

Redovisningen baseras idag på två olika redovisningstraditioner, den kontinentala och den anglosaxiska. Den kontinentala traditionen används i de större västeuropeiska länderna medan den anglosaxiska traditionen främst är etablerad i Storbritannien, USA, Holland och Irland. Sverige har alltid utgått från den kontinentala traditionen men efter landets inträde i EU har redovisningen den senaste tiden utvecklats mer efter den anglosaxiska traditionen. Detta kan visa sig motsägelsefullt då majoriteten av EU:s länder hör till den konventionella traditionen precis som Sverige.

Till följd av Storbritanniens medlemskap i EU har redovisningsdirektiven anpassats mer och mer efter den anglosaxiska traditionen. EU har anpassat sig till England då deras traditioner går parallellt med USA:s. Med expanderingen av multinationella företag vill man skapa en mer jämförbar internationell standardisering av redovisningsnormerna. Redovisningen utgår i den anglosaxiska traditionen från en "true and fair view" dvs. redovisningen ger en rättvisande bild av verkligheten.⁴¹

3.1.2 FASB

FASB är en professionell organisation i USA inom redovisningsområdet. Organisationen är den normgivare som idag har störst resurser och störst inflytande inom redovisningen i världen.⁴² FASB strävar efter att vara oberoende från andra organisationer. Organisationens struktur grundar sig även på att den amerikanska redovisningskulturen ska ha en öppenhet och ett förtroende.⁴³ FASB utformar sin redovisningspraxis genom att ge ut sina regler, FAS.

I USA hade man upptäckt att en allt ökad andel av förvärvade tillgångar var immateriella. Dessa tillgångar utgjorde en allt större del av tillgångsmassan i balansräkningen. Vikten av hur man behandlade de immateriella tillgångarna kom allt mer i fokus. Ett flertal frågor diskuterades i den amerikanska redovisningsvärlden om bl.a. värderings- och gränsdragningsproblematiken. Gränsdragningsfrågorna berörde de immateriella tillgångarna och hur de skulle delas upp.

Grunden till förändringen låg i osäkerheten avseende den ekonomiska livslängden på immateriella tillgångar. Tidigare hade livslängden på immateriella tillgångar sträckt sig längre i USA jämfört med Europa men de nya reglerna var av en helt annan karaktär. Goodwill och vissa andra ekonomiska tillgångar ansågs från 2001 ha en obegränsad ekonomisk livslängd. En immateriell tillgång som hade en bestämd ekonomisk livslängd skrevs fortfarande av som tidigare. De tillgångar som företagen definierade med obestämbar ekonomisk livslängd skulle enligt de nya reglerna FAS 121 istället skrivas ner.⁴⁴

---

⁴¹ Smith, Dag (2001), "Redovisningens språk"

⁴² Artsberg, Kristina (2003), "Redovisningsteori –policy och –praxis"

⁴³ Nilsson, Stellan (2002), "Redovisningens normer och normbildare"

⁴⁴ Rankin Johansson, Christine (2001), "Redovisning av goodwill, en utmaning"

Det är dessa FAS-regler som ligger till grund för hur IASB har strukturerat de nya IFRS/IAS reglerna, vilka vi nu vill förklara mer ingående.

3.1.3 IASB

IASB är en privat internationell organisation som arbetar för att förbättra och harmonisera redovisningen i världen, de ansvarar för internationella standarder. Organisationen grundades under 1970-talet och var från första början en överenskommelse mellan medlemsländerna Kanada, Tyskland, USA, Frankrike, Nederländerna, Mexico, Irland, Storbritannien, Australien och Japan.⁴⁵

IASB har liksom FASB utarbetat sina redovisningsstandarder inom ramen för den anglosaxiska traditionen. IASB ger ut sina redovisningsregler i så kallade IAS. IASB arbetar även för att publicera och förbättra redovisningsnormer, de ansvarar för utgivningen av IFRS.⁴⁶

3.2 Företagsförvärv

3.2.1 IFRS 3

IFRS 3 har utfärdats för att förbättra kvaliteten på redovisningen av företagsförvärv samt för att nå en internationellt jämförbar redovisning.⁴⁷ Syftet med denna standard är att ange hur den finansiella rapporteringen utformas när företag genomför ett företagsförvärv.⁴⁸ Ett företagsförvärv innebär att det förvärvande bolaget får bestämmande inflytande över det köpta företaget.⁴⁹

IFRS 3 innehåller bland annat i korthet följande punkter:

- Förvärvade identifierbara immateriella tillgångar ska särskiljas från goodwill och normalt skrivs av.
- Goodwill ska inte skrivs av. I stället ska man ompröva redovisat värde varje år, eller oftare om det finns omständigheter som tyder på en värdenedgång.
- Negativ goodwill utgör omedelbart en intäkt i resultaträkningen
- Samtliga företagsförvärv ska redovisas enligt förvärvsmetoden.⁵⁰

3.2.2 Förvärvsanalys

---

⁴⁵ Fagerström, Arne & Lundh, Simon (2005), ”Internationella redovisningsregler IAS - med svenskt perspektiv”,

⁴⁶ a.a

⁴⁷ IASB 2004:254

⁴⁸ IFRS 3 p. 1 (2005)

⁴⁹ IFRS 3 p. 14 (2005)

⁵⁰ Cederberg, Olof, Axelman, Lennart, Wahlquist, Ola & Thorell, Per (2004) ”IFRS 3 Företagsförvärv”

Vid ett företagsförvärv måste man bestämma i vilken omfattning köpeskillingen är hänförlig till särskilda tillgångar immateriella tillgångar såsom varumärke, patent, kundrelationer etcetera, eftersom dessa ska värderas och redovisas separat i balansräkningen. Vissa av dessa immateriella tillgångar ska skrivas av under sin ekonomiska livslängd. Värdet på de tillgångar som har obestämmd ekonomisk livslängd ska i stället årligen värdeprövas.⁵¹

Förvärvsanalysen ger svar på hur man ska fördela värdet av ett förvärvat bolag i balansräkningen. Analysen görs i fem steg:

Steg 1. Att identifiera materiella och immateriella tillgångar.

Kraven på att företagen ska precisera de olika immateriella tillgångarna i balansräkningen motiveras med att man utifrån ska få en tydligare inblick i förvärvet än man fått vid redovisning efter gamla standarder. Man ska kunna utläsa ur en balansräkning om företaget har gjort en bra affär och hur det förvärvade företaget har kommit fram till sin värdering av det köpta företaget.⁵²

Enligt IFRS 3 måste en immateriell tillgång redovisas som en sådan om den kan separeras från övriga tillgångar eller om den har sitt ursprung i ett avtal eller annan juridisk rättighet, oavsett om dessa kan särskiljas från den underliggande verksamheten. Detta betyder alltså att immateriella tillgångar ska tas med i balansräkningen då de är avskiljbara (kan hyras ut, säljas eller bytas utan att påverka övriga tillgångar), eller om det uppstår till följd av juridiska rättigheter som avtal.⁵³

Steg 2. Att fördela anskaffningsvärdet på de olika tillgångarna, vilket ska beräknas till verkligt värde.⁵⁴

Steg två innebär att man ska uppskatta hur mycket de materiella men också de immateriella tillgångarna är värda i verkligt värde för att kunna "fördela" anskaffningsvärde till dessa poster. De poster som är för lågt värderade i balansräkningen justeras upp till verkligt värde. De tillgångar som inte fanns med i balansräkningen men som nu identifieras tilldelas värde.

Steg 3. Identifiera tillgångarnas ekonomiska livslängd

Nästa problem som företagsledningen ställs inför är att identifiera livslängden på de immateriella tillgångarna. En immateriell tillgång som har en ekonomisk livslängd, ska fortsättningsvis skrivas av över sin livslängd. De immateriella tillgångar som saknar en beständig livslängd ska skrivas ner vid behov, häribland goodwill.⁵⁵ När det inte längre går att identifiera fler tillgångar och det finns anskaffningsvärde kvar att fördela uppstår restposten goodwill.

Steg 4. Beräkning av goodwill.⁵⁶

---

⁵¹ Cederberg, Olof; Thorell, Per "IFRS för styrelseledamöter"

⁵² Fagerström, Arne & Lundh, Simon (2005), "Internationella redovisningsregler IAS - med svenskt perspektiv",
⁵³ a.a.

⁵⁴ Révay Stephan, (2005)

⁵⁵ Mard, Michael, Hyden, Steven D., Hitchner, James R. & Zyla, Mark L. (2002) "Valuation for Financial Reporting"

⁵⁶ Révay Stephan, (2005)

Förvärvad goodwill ska redovisas i balansräkningen som en tillgång från och med förvärvsdagen.

Goodwill får man fram genom att man från anskaffningsvärdet skiljer det anskaffade företagens egna kapital (tillgångar- skulder) och summan av uppjusteringarna av tillgångarna enligt steg två. Denna metod kallas residualmetoden eftersom goodwill är en residual, en överbliven restpost.⁵⁷

Modell konstruerad av Stephan Révay.
(2005)

Steg 5. Indelning av verksamheten i olika kassagenererande enheter.⁵⁸ (Denna punkt kommer vi att återkomma till längre fram i uppsatsen).

3.2.3 Immateriella tillgångar IAS 38

IAS 38 behandlar redovisningen av immateriella tillgångar i ett företag. En immateriell tillgång definieras enligt IAS som identifierbar utan fysisk substans. Tillgången har karaktären att vara ickemonetär dvs. ej kontanta medel. En immateriell tillgång ska vara identifierbar och med det menas att tillgången är avskiljbar dvs. det går att avskilja eller dela av tillgången från företaget.⁵⁹ Företaget ska ha kontroll över den immateriella tillgången. Tillgången ska ge framtida ekonomiska fördelar som tilldelas företaget.

IAS 38 tillåter två olika värderingsprinciper av immateriella tillgångar, huvudprincipen och tillåten alternativ princip. Tillåten alternativ princip innebär att det värde den immateriella tillgången får vid upprättandet av bokslutet omvärderas till sitt marknadsvärde efter justeringar för av- och nedskrivningar. Enligt huvudprincipen ska man redovisa tillgångens historiska värde.⁶⁰ Vid beräkning av goodwill är det endast alternativ princip som tillåts, det vill säga man använder sig av verkliga värden. IAS 38 tar ej upp goodwill som uppkommer vid företagsförvärv utan detta behandlas endast i IFRS 3.

I och med IFRS 3 har man gått ifrån den klassiska tillgångsdefinitionen. Kravet på att tillgången sannolikt ska leda till framtida ekonomiska fördelar har slopats. Goodwill ska redovisas som tillgång trots att man inte kan härleda några förväntade framtida ekonomiska fördelar ur posten.⁶¹

⁵⁷ Mard, Michael, Hyden, Steven D., Hitchner, James R. & Zyla, Mark L. (2002) "Valuation for Financial Reporting"

⁵⁸ Révay Stephan, (2005)

⁵⁹ IAS 38 p 12 (2005)

⁶⁰ IAS 38 (2005)

⁶¹ Fagerström, Arne & Lundh, Simon (2005), "Internationella redovisningsregler IAS - med svenskt perspektiv",

3.3 Goodwill

3.3.1 Förvärvad goodwill

Goodwill som uppkommer i ett företagsförvärv identifieras som skillnaden mellan anskaffningsvärdet på det förvärvade företaget och de identifierade nettotillgångarnas verkliga värde. Om skillnaden är positiv redovisas posten som goodwill i koncernredovisningen.⁶² Enligt IFRS 3 definieras förvärvad goodwill som en betalning för förväntade framtida ekonomiska fördelar som inte går att enskilt identifiera och att redogöra för separat. Det är endast goodwill som uppkommer vid ett förvärv som får redovisas som en tillgång i Sverige.⁶³

3.3.2 Internt upparbetad goodwill

När ett företag stiger i värde uppkommer internt upparbetad goodwill. Det kan exempelvis handla om att ett varumärke blir mer eftertraktat på marknaden.

Internt upparbetad goodwill ska inte redovisas som tillgång i balansräkningen då den inte är en identifierbar resurs det vill säga varken avskiljbar eller under företagets kontroll. Den internt upparbetade goodwillen har inget anskaffningsvärde som kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.⁶⁴ Värdering bör vara starkt kopplat till begreppet tillförlitlighet. Om en redovisningsansvarig inte utan subjektivitet eller godtycklighet kan bestämma värdet på en tillgång ska den inte tas med i balansräkningen. Detta är anledningen till att man inte får aktivera internt upparbetad goodwill utan endast får redovisa goodwill som uppstått vid ett förvärv.⁶⁵

I och med att vi införde de nya standarderna kommer internt upparbetad goodwill att aktiveras indirekt. Om man "maskerar" ett nedskrivningsbehov med internt upparbetad goodwill och därmed låter bli att skriva ned goodwillposten, aktiveras indirekt internt upparbetad goodwill.⁶⁶

3.3.3 Negativ goodwill

I och med IFRS 3 försvann den tidigare balansposten negativ goodwill. Begreppet är nu förlegat och används ej.⁶⁷

Negativ goodwill uppstår om förvärvade nettotillgångars värde överstiger aktiernas anskaffningsvärde. Om det när man gör en förvärvsanalys skulle uppkomma en negativ goodwill, ska förvärvaren ompröva sin förvärvsanalys. Finns det fortfarande negativ goodwill efter omprövningen av analysen ska den omedelbart redovisas som intäkt i resultaträkningen.⁶⁸

---

⁶² IFRS 3 p 51 (2005)

⁶³ IFRS 3 p 52 (2005)

⁶⁴ IAS 38 p 49 (2005)

⁶⁵ Kam, Vernon (1990), "Accounting theory"

⁶⁶ Eriksson, Lennart (2005) "Koncernredovisning"

⁶⁷ "IFRS 3 Företagsförvärv" (2004)

⁶⁸ Rundfelt, Rolf (2005), "Reviderade IFRS 3- ytterligare ett steg mot redovisning baserad på verkliga värden" & Carina Edlund, Jorma Kyrö, Ingrid Engshagen, (2004) "Nyheter inför bokslutet 2004"

3.3.4 Värderingsproblematik

Det existerar inte en aktiv marknad för att bestämma marknadsvärdet på den unika tillgång, utan bestämd livslängd, som goodwill utgör. Företagen blir därmed själva tvungna att uppskatta marknadsvärdet på goodwillposten.⁶⁹

Man skulle kunna sammanfatta värderingsproblematiken med att det ligger i fenomenet goodwill, goodwillens natur.

3.4 Impairmenttest

3.4.1 IAS 36

IAS 36 behandlar nedskrivningar vars syfte är att säkerställa att tillgångar inte redovisas till ett högre värde än de verkligen är värda.⁷⁰

Avskrivningar av goodwill är förbjudet enligt IFRS 3. Istället ska man årligen testa goodwill posten i ett Impairmenttest, för att bedöma om ett nedskrivnings behov föreligger. Om beräkningarna visar att tillgången har drabbats av en värdenedgång skriver man ner posten enligt reglerna i IAS 36. Standarden beskriver hur ett företag ska skriva ned en tillgångs värde samt vilken information som ska lämnas om nedskrivningen. En tillgång ska inte skrivas av utan ska istället skrivas ned om den anses ha en obestämbar ekonomisk livslängd. Goodwill är en immateriell tillgång med obestämbar ekonomisk livslängd och posten ska därför skrivas ned vid behov.⁷¹

Vid varje bokslutstillfälle ska företaget bedöma om det finns indikation på att goodwill har minskat i värde, det vill säga att det ska utföra ett impairmenttest. Impairmenttestet är en tvåstegsprocess. Det första steget är att bestämma verkligt värde på alla kassagenererande enheter och sen jämföra detta värde med det redovisade värdet, inklusive goodwill.⁷² Det finns en rad indikationer som ska beaktas i bedömningen, exempelvis ökning av marknadsräntor eller marknadens avkastningskrav, om företagets redovisade egna kapital överstiger börsvärdet samt förändringar av verksamheten. Det ställs krav på företagen att ha system för att kunna fånga upp indikationer.⁷³

Denna tvåstegsprocess grundar sig på att värderingarna är konsekventa och objektiva. Om bedömningen visar att goodwill har minskat i värde går man in i steg två av processen. Det är cirka 1 av 10 företag som minskar i värde och därför står inför nedskrivningsbehov och steg två.⁷⁴ Steg två innebär att man tittar lika grundligt på varje kassagenererande enhet som man gör vid ett företagsförvärv.⁷⁵

---

⁶⁹ Fagerström, Arne & Lundh, Simon (2005), "Internationella redovisningsregler IAS - med svenskt perspektiv",

⁷⁰ a.a.

⁷¹ IAS 36 p. 66 (2005)

⁷² Mard, Michael, Hyden, Steven D., Hitchner, James R. Zyla, Mark L. (2002) "Valuation for Financial Reporting"

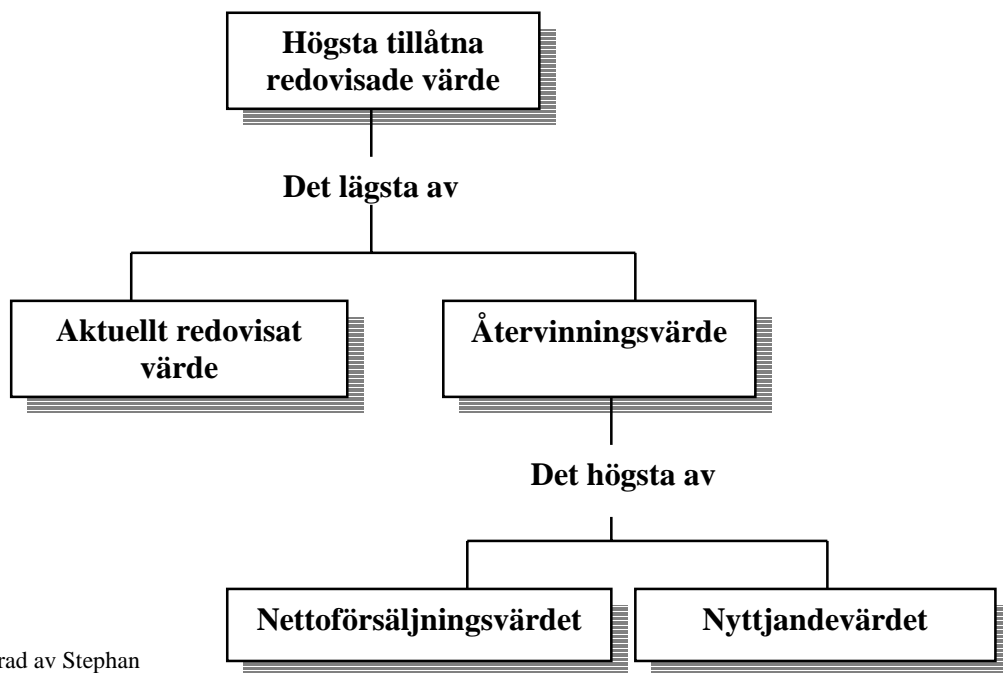
⁷³ Révay, Stephan (2005)

⁷⁴ Eriksson, Lennart (2002) "Koncernredovisning"

⁷⁵ Johansson, Sven- Erik, (2002), "Kassaflöden och nedskrivningar"

För att få en exakt siffra på hur mycket goodwill bör skrivas ned med måste man räkna fram ett återvinningsvärde som man kan jämföra det redovisade värdet med.⁷⁶

Återvinningsvärdet är det högsta av nettoförsäljningsvärdet (marknadsvärdet) och nyttjandevärdet. Nyttjandevärdet, är värdet av en tillgång om man fortsätter att använda den på samma sätt som man gjort innan och beräknas genom en diskontering av framtida inbetalningar med en lämplig diskonteringsfaktor.⁷⁷

Modell konstruerad av Stephan Révay (2005)

Återvinningsvärdet fastställs om det är möjligt för enskilda tillgångar. Om det inte är möjligt fastställer man återvinningsvärdet för den kassagenererande enhet som tillgången tillhör. Förvärvat goodwill ger inte upphov till inbetalningar oberoende av andra tillgångar vilket gör att man därför inte kan fastställa ett separat återvinningsvärde för posten. Goodwillen hänförs därför till kassagenererande enheter redan vid förvärvet. Vid nedskrivningsbehov fastställs återvinningsvärdet för denna kassagenererande enhet.⁷⁸

Återvinningsvärdet jämförs sedan det redovisade värdet och en nedskrivning görs med skillnaden.⁷⁹

Kritikerna påstår att ovanstående sätt att beräkna nedskrivningsbehov och belopp kan se enkelt ut i teorin men att det i praktiken finns spelutrymme för företagen i värderingen eftersom de exempelvis kan påverka diskonteringsräntan. Även företagens möjlighet till timing av nedskrivningen har ifrågasatts även om utrymmet för timing är begränsat till ett år.⁸⁰

⁷⁶ Révay, Stephan (2005)

⁷⁷ IAS 36 p. 74 (2005)

⁷⁸ IAS 36 p 80 (2005)

⁷⁹ Révay, Stephan, (2005).

⁸⁰ Henning, Steven L., Shaw, Wayne H. & Stock, Toby (2004) "The amount and timing of Goodwill Write-Offs and Revaluations: Evidence from U.S. and U.K Firms"

3.4.2 Kassagenererande enheter

En kassagenererande enhet är den minsta grupp av tillgångar som ger upphov till löpande inbetalningsöverskott oberoende av andra tillgångar eller grupper av tillgångar. Omfattningen av en kassagenererande enhet ska bedömas på samma sätt från gång till gång.⁸¹

Om man tar Telia som exempel så har företaget en marknad i Finland som genererar inbetalningar oberoende av andra länder. I Finland har man sedan ett fast nät och ett mobilt nät. Det fasta nätet och det mobila nätet genererar inbetalningar oberoende av varandra. Då utgör de två näten två kassagenererande enheter.⁸²

När det vid ett impairmenttest inte är möjligt att bedöma värdet på en tillgång ska man istället bedöma värdet på den kassagenererande enhet som tillgången tillhör. Eftersom goodwill inte ger upphov till inbetalningar oberoende av andra tillgångar måste man för att kunna värdera posten allokera goodwill till en eller flera kassagenererande enheter. Denna fördelning ska göras vid förvärvstillfället.⁸³

Med samma formel som man beräknar goodwill med på företagsnivå lokaliserar man även goodwill på kassagenererande enhetsnivå.

$$\text{Goodwill} = \text{Anskaffningspris} - \text{EK} - \text{upjusterat värde på tillgångarna}$$

Det vill säga att man från anskaffningsvärdet på enheten avlägsnar eget kapital och summan av uppjusteringen på tillgångarna i enheten när de värderats till verkligt värde. Goodwill finns i de kassagenererande enheterna som på grund av förvärvet har fått ekonomiska fördelar. Beräkningen ska göras på ett rimligt och konsekvent tillvägagångssätt.⁸⁴ Om man inte kan härleda goodwill ur någon kassagenererande enhet ska den allokeras till minsta möjliga kassagenererande enheten i företaget, till exempel Telias mobilnät i Finland.⁸⁵

När en kassagenererande enhet bedöms för nedskrivningsbehov ska det fastställas om det finns goodwill som är hänförlig till enheten. En nedskrivning ska göras om enhetens återvinningsvärde, inklusive goodwill, är lägre än det redovisade värdet. Det är i första hand goodwill man skriver ned.⁸⁶

Eftersom företag inte rapporterar sin prestation på kassagenererande enhetsnivå utan på företagsnivå så är det utifrån företags som helhet som man utifrån betraktar företaget. Uppdelningen i olika kassagenererande enheter och värde som förknippas med dessa är något som man endast internt tar del av. Henning, Shaw och Stock (2004) belyser ett problem med att man beräknar goodwill på kassagenererande enhetsnivå. Ett sannolikt scenario skulle kunna vara att företaget presterar bra på helhetsnivå men dåligt i den kassagenererande enheten dit goodwill är allokerad, vilket skulle innebära att man gjorde en nedskrivning av goodwill som utåt signalerade att företaget gick dåligt. Vid motsatt scenario då en verksamhet

---

⁸¹ Révay, Stephan (2005).

⁸² Révay, Stephan (2005)

⁸³ Fagerström, Arne & Lundh, Simon (2005), "Internationella redovisningsregler IAS - med svenskt perspektiv",

⁸⁴ FASB. Statement of Financial Accounting Standards No. 142

⁸⁵ Intervju med Révay, Stephan (2005)

⁸⁶ Fagerström, Arne & Lundh, Simon (2005), "Internationella redovisningsregler IAS - med svenskt perspektiv",

har minskat i värde på en helhetsnivå men presterar bra resultat i en kassagenererande enhet skulle kunna få effekten att man lät bli att göra en nedskrivning trots att man borde.⁸⁷

3.5 Revisorns roll

Revisorns uppgift är att kontrollera både allokeringen av goodwill till immateriella tillgångar och värderingen av dessa. Detta innebär att han/hon måste ifrågasätta antaganden och pröva företagets resultatprognoser och affärsplaner. Information som en revision inte kan göra tillförlitlig är per definition inte relevant för beslutsfattande. Syftet med revisorns arbete är att säkerställa att information från företagen är användbar vid ekonomiskt beslutsfattande.

Enligt Nilsson (2002) får man räkna med att revisorn endast i undantagsfall kommer att lyckas med att utreda med exakthet det beräknade värdet på goodwill och eventuell nedskrivning. Därmed kan man ifrågasätta den påstådda ökade jämförbarheten internationellt eftersom tillförlitligheten i goodwillvärderingen i sin tur ifrågasätts.⁸⁸

Revisorernas roll i Sverige har kommit att bli alltmer påverkad av krav från intressenter. Även om man kan inkludera de flesta intressenternas behov i redovisningarna tenderar de finansiella rapporterna i praktiken att fokusera på det informationsbehov som kapitalplacere och internationella kapitalplacere på de finansiella marknaderna vill ha.⁸⁹

Kristina Artsberg (2005) förklarar två olika förhållningssätt som revisorerna ställs inför i sin profession. Revisorn vill på ett sätt se sig själv som en samhällsrepresentant, det vill säga ta hänsyn till alla i samhällets viljor. Det andra förhållningssättet är att revisorn vill hävda sin neutralitet, att inte knyta an till någon intressegrupp i samhället för att hålla en objektiv, oberoende ställning.⁹⁰

Revisorn anses ha en gedigen kunskapsbas som ligger till grund för hela professionen. Det är med denna konkreta kunskap som revisorn ska granska företagets framställda årsredovisningar. Det är företagen som själva väljer vilka revisorer som ska granska räkenskaperna. Företagens redovisningar baseras på deras egna värderingar och åsikter vilket gör det svårt för revisorerna att använda sina konkreta kunskaper, behålla sin objektivitet och neutralitet och göra sina antaganden utifrån den information som företagen ger ut.⁹¹

3.6 Upplysningskrav

Att lämna information till årsredovisningsläsaren hjälper denna att bedöma risker och möjligheter i ett företag. Alla värderingar av tillgångarna i ett företag som gjorts till anskaffningsvärde eller verkligt värde ska det ges upplysningar om i noter i balansräkningen. Upplysningarna ska även förklara hur man har värderat tillgången, med vilken metod den är värderad och varför.

---

⁸⁷ Henning, Steven L., Shaw, Wayne H. & Stock, Toby (2004) "The amount and timing of Goodwill Write-Offs and Revaluations: Evidence from U.S. and U.K Firms"

⁸⁸ Nilsson, Stellan (2002), "Redovisningens normer och normbildare"

⁸⁹ a.a.

⁹⁰ Artsberg, Kristina (2005), "Redovisningsteori- policy och praxis"

⁹¹ a.a.

⁹² IFRS 3 p. 67 (2005)

IFRS 3 ställer omfattande krav på upplysningar i räkenskaperna i samband med gjorda förvärv och därefter vid nedskrivningar.

Syftet med upplysningarna är att ge användaren av den finansiella rapporten en möjlighet att utvärdera förvärvet eller grunden för en nedskrivning. Exempelvis ska upplysningar lämnas vid ett förvärv om anskaffningsvärdets olika komponenter och vilka immateriella tillgångar som har identifierats. Har det skett en förändring av värdet på tillgångarna ska upplysningar om detta lämnas i noter till balansräkningen. Vid en nedskrivning av goodwill ska upplysningar om antaganden i värderingen lämnas i enlighet med IAS 36.⁹³

Kraven på upplysningar gällande kassagenererande enheter har också blivit betydligt mer omfattande.⁹⁴ Enligt upplysningskraven i IAS 36 ska företagen lämna information om den kassagenererande enheten i form av en beskrivning hur enheten är uppbyggd, vilka olika tillgångar den innehåller samt om värdet på tillgångarna har ändrats.⁹⁵

---

⁹³ IAS 36 p. 113 (2005)

⁹⁴ Cederberg, Olof, Axelman, Lennart, Wahlquist, Ola & Thorell, Per (2004) "IFRS 3 Företagsförvärv"

⁹⁵ IAS 36 p. 117 (2005)

3.7 Sammanfattning

I kapitlet har redovisning av goodwill granskats för att skapa förståelse för och visa var grunden till kritiken mot IASB:s standarder ligger. Att reglerna och rekommendationerna ger utrymme för subjektivitet är något som den mesta kritiken mot dem tar fasta på. Subjektiviteten är en het punkt i debatten om värdering till verkligt värde.

Vi har undersökt uppkomsten av goodwill vid ett förvärv, själva fenomenet goodwill och goodwill vid det årliga impairmenttestet. Vi har då funnit att det inte bara är vid värdering av goodwill till verkligt värde, som kritikerna betonar, som företagen har ett utrymme för att snedvrída redovisningsinformationen. Vi har även funnit andra punkter i redovisning av goodwill enligt IFRS som lämnar öppet för subjektiva tolkningar av företagen.

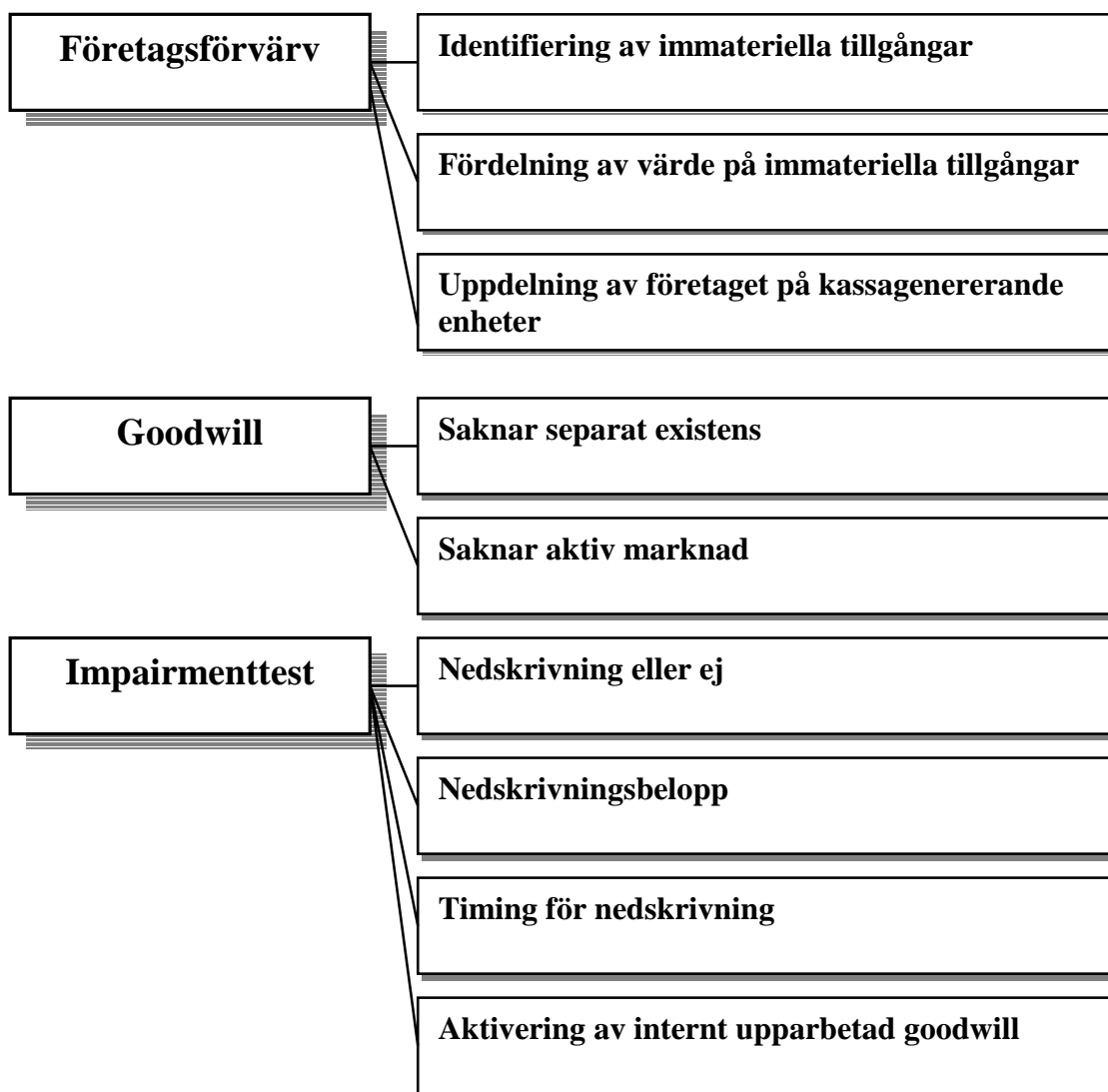
Vid redovisning av goodwill vid ett förvärv uppstår det ett spelrum för företagen när man ska identifiera immateriella tillgångar eftersom det är upp till företaget att avgöra hur noggrant man ska urskilja de immateriella tillgångarna ur övervärdet på företaget som man har förvärvat. Ju färre tillgångar som identifieras desto större blir restvärdet det vill säga goodwillposten. Vidare är det upp till företaget att avgöra hur anskaffningsvärdet ska fördelas på det förvärvade företagens tillgångar.

Att lokalisera goodwill på kassagenererande enhetsnivå kan vara svårt och svårigheterna att granska fördelningen ger utrymme för företaget att handla i sitt eget intresse. Går det inte att härleda värdet allokeras goodwill till den minsta kassagenererande enheten i företaget. Detta kan leda till problem om denna enhet har en annan ekonomisk utveckling än företaget som helhet.

Eftersom goodwill saknar separat existens och därför inte har en marknad ligger det i fenomenets natur att en värdering till verkligt värde blir subjektiv. Goodwill är den post i balansräkningen som är minst konkret och det är i första hand goodwill som skrivs ned vid en värdeminskning och där efter andra tillgångar. När goodwill årligen ska testas för eventuellt nedskrivningsbehov finns det utrymme för företaget att påverka om man ska göra en nedskrivning alls och om man ska det i så fall till vilket belopp, beroende på hur positivt eller negativt man utformar sina prognoser. Det vill säga vilken diskonteringsränta företagen använder samt hur många år man innefattar i beräkningen.

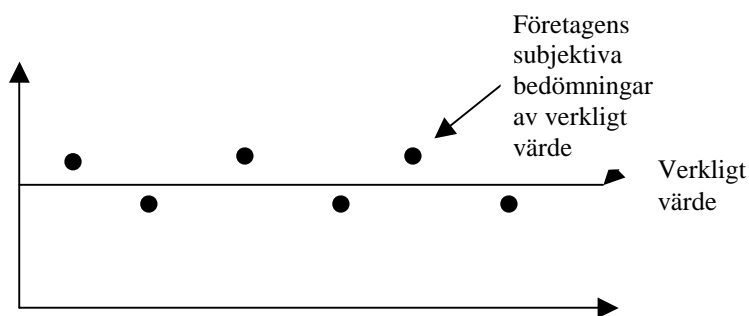
Följande modell sammanfattar de utrymmen som lokaliserats där företaget har ett spelrum:

Utrymme för subjektivitet vid värdering och redovisning av goodwill

Revisorn ska granska företagens värderingar för att objektiviera rapporten, vilket dock kan vara svårt eftersom underlaget är långt mindre konkret än det har varit tidigare. Antaganden och värderingsunderlag ska preciseras i noter och upplysningskraven har höjts markant vid införandet av nya standarder.

Modellen nedan illustrerar hur företagen (prickarna) som redovisar enligt IFRS/IAS kan placera sig i förhållande till "verkligt värde" till följd av de spelrum som finns i tolkningen av reglerna. De avstånd till verkligt värde som företagen kan ha genom egna subjektiva bedömningar av "verkligt värde" leder till att jämförbarheten mellan företagen kan äventyras med de nya reglerna.

4. Metod

Kapitlet redogör för vilken utgångspunkt undersökningen har samt vilka undersökningsmetoder som har använts. Kapitlet innehåller också information om sekundärdata och avslutas med metodreflektioner.

4.1 Val av ämne

Företagen i dagens Sverige arbetar alltmer mot en internationell marknad. Detta gör även att vi måste anpassa våra regler efter de internationella normerna och standarderna inom redovisningen. Att gränserna mellan länderna suddas ut och att expansionen av de svenska företagen mot omvärlden sker i en rasande takt, är ett faktum som intresserar oss båda. Vikten av att kunna förstå sig på och sköta räkenskaperna på ett internationellt plan kommer därav alltmer i fokus.

4.2 Angreppssätt

Metoden är det redskap vi använder oss av för att förklara vårt tillvägagångssätt i uppsatsen.⁹⁶ Detta för att ge läsaren en förståelse för hur vi har gått från problemformuleringen, samlat in information, bearbetat den och till sist kommit fram till slutsatsen i uppsatsen. Vi är dock medvetna att ingen metod är perfekt och att metoden kan ha en påverkan på resultatet i uppsatsen på ett speciellt sätt (undersökningseffekt).⁹⁷ Vi har varit medvetna om undersökningseffekterna och på vilket sätt vi har kunnat minimera påverkan av dessa.

Det finns två olika sätt att få fram redovisningskunskap, genom ett förstående och ett förklarande synsätt. I följande avsnitt kommer vi att beskriva vidare utifrån vilket sätt problemet ska angripas.

---

⁹⁶ Rienecke, Lotte & Stray Jorgensen, Peter (2002) "Konsten att skriva en bra uppsats"

⁹⁷ Jacobsen, Dag-Ingvar (2002) "Vad, hur & varför?"

4.2.1 Induktion eller deduktion

Målet med vår studie var att använda verkligheten som utgångspunkt för att först förstå och sen kunna förklara med hjälp av det vi har presenterat i vår litteraturgenomgång. Detta är ett sätt som enligt Holme och Solvang (1997) kan benämnas som induktion, upptäckts väg. Fördelen med ett sådant öppet förhållande är att man inte förbiser, i sitt insamlande av information, viktiga teorier och hypoteser. Man låter inte heller sig begränsas av i förväg lästa teorier och hypoteser. Kritiker menar att det är näst intill omöjligt att gå ut i verkligheten med ett helt öppet sinne utan att ha några förutfattade meningar

Det som avgör om man använder sig induktion eller deduktion som strategi beror främst på hur öppen man är för ny information. Den induktiva strategin passar främst in i situationer då man är osäker på det som ska undersökas och därför är öppen för att ta in ny information. Använder man sig av den deduktiva strategin har forskaren redan fokuserat på vad han/hon ska undersöka och vad han/hon vill komma fram till, därför letar han/hon endast efter den informationen han/hon vill ha.⁹⁸

I vår undersökning har vi från början inte vetat vad som kommer att bli slutsatsen av arbetet till utan vi har låtit teorin och empirin gå sin gilla gång för att sen utifrån den dra våra egna slutsatser. Vi har därmed använt oss av en induktiv strategi.

4.2.2 Kvalitativ eller kvantitativ metod

Vid insamlandet av empiriskt material finns det två undersökningsmetoder, kvantitativ och kvalitativ metod. Kvantitativa undersökningar mäter man det som ska undersökas och utredas. Utgångspunkten med kvantitativ metod är att insamlad information uttrycks i siffror, genom exempelvis ett frågeformulär.⁹⁹ Vår studie har som syfte att få en djup förståelse för redovisning av goodwill i teori och praktik. Det har motiverat vårt val att använda oss av ett kvalitativt angreppssätt. Med den kvalitativa metoden vill vi beskriva och förstå beteendet och åsikter hos människor med utgångspunkt från det vi ska studera. För att få kvalitativ kunskap valde vi att basera vår empiri på djupintervjuer.

Den kvalitativa ansatsen är en mer flexibel metod än den kvantitativa. Det medför att det är lättare att ändra på den i fall studien utvecklas annorlunda än man från början trodde att den skulle göra. Man kan alltså om man använder sig av en kvalitativ metod ändra på undersökningen efterhand då man får veta mer om ämnet. En kvantitativ metod begränsas av enkäter och statistik. En annan klar fördel med den kvalitativa metoden är närheten undersökaren får till det man studerar. Holme & Solvang (1997), förklarar det som en tvåvägskommunikation som uppstår istället för den envägskommunikation vilken sker vid en kvantitativ ansats. Det är dock viktigt att behålla den kritiska reflektionen och distansen till det man studerar som kan minska vid för stor närhet till ämnet.¹⁰⁰ Detta är något som vi har haft i bakhuvudet under arbetets gång.

---

⁹⁸ Jacobsen, Dag-Ingvar (2002) "Vad, hur & varför"?

⁹⁹ Lundahl, Ulf & Skärvad, Per-Hugo (1999), "Utredningsmetodik för samhällsvetare och ekonomer"

¹⁰⁰ Jacobsen, Dag Ingvar (2002), "Vad, hur och varför"?

4.3 Praktiskt tillvägagångssätt

4.3.1 Sekundärdata

Sekundärdata förklaras enligt Rienecke och Jorgensen (2002) som det vi använder för att bearbeta vårt material med och understödja vår argumentation och det är material som redan har samlats in av andra personer. Informationen kan hämtas från böcker, tidningsartiklar, Internet etcetera.

I vår sekundärdata har vi hittat mycket information som har gett oss en helhetsbild inom vårt ämne. Vi har även fått mycket inspiration genom de artiklar som vi har läst kring debatten om bl.a. verkligt värde och redovisningen av goodwill enligt de nya reglerna. Jacobsen (2002) beskriver att användningen av sekundärdata ger en bristande överensstämmelse mellan informationen vi kan använda och det som vi vill använda informationen till. Med det menar han att den sekundärdata vi läser och som inspirerar oss till vårt arbete har samlats in för att användas till helt andra grunder. För att hålla oss kritiska till vår insamling av sekundärdata har vi läst många olika artiklar skrivna över olika tidsperioder och av olika författare, detta för att få en klar bild över trovärdigheten och giltigheten i datan.

Vid sökandet av den information, som ligger till grund för vår litteraturgenomgång har vi sökt främst i Lunds universitets databaser, Lovisa och Elin. Många av våra artiklar har vi hittat på Ekonomihögskolans bibliotek och på de största revisionsbyråernas hemsidor.

4.3.2 Val av respondenter

För att fånga olika synvinklar som man kan betrakta vårt problem ur valde vi att intervjua värderingsexperter, teoretiker (inom redovisningsområdet) och revisorer.

Vi ville genom att intervjua värderingsexperter få fram deras syn på värdering av goodwill till verkligt värde och främst eftersom det är dessa som har mest övergripande kunskaper inom de nya reglerna. De två teoretikerna valde vi som respondenter, då vi ansåg att deras stora kunskapsbas kunde vara till stor nytta för att få en helhetsblick i problemen kring goodwill och även förstå oss på grunden till kritiken. Slutligen intervjuade vi även revisorer som har en värdefull inblick i flera företag och därför kan förklara det fungerar på fältet. Vi valde att intervjua personer från de största revisionsbyråerna, KPMG, Öhrlings PriceWaterhouseCoopers, Set och Deloitte, då det är dessa som arbetar mest med noterade bolag i Sverige. Vi ville genom revisorerna även få förståelse för hur företagen faktiskt redovisar idag och hur pass väl de tillämpar de nya reglerna.

4.3.3 Presentation av respondenter

Värderingsexperter:

Stephan Révay är värderingsexpert på Öhrlings PriceWaterhouseCoopers och arbetar med de nya reglerna IFRS/IAS. Stephan specialutbildat sig i värdering av goodwill i USA, och efter det gjort en kometkarriär på grund av sina kunskaper.

Magnus Källander arbetar på KPMG i Stockholm och är värderingsspecialist. Magnus kan med sina erfarenheter och kunskaper inom olika värderingstekniker hjälpa oss med värderingen av goodwillposten.

Teoretiker/redovisningsexperter:

Sven-Arne Nilsson är ekonomidoktor och universitetslektor på Ekonomihögskolan vid Lunds universitet. Sven-Arne skrev bland annat sin doktorsavhandling inom området goodwill och många av hans artiklar inspirerade oss till vårt valda ämne.

Lennart Eriksson är docent i företagsekonomi och han har varit adjungerad professor i ekonomistyrning vid Luleå Tekniska Universitet. Lennart har fokuserat sin forskning inom koncernredovisning. Lennart har även skrivit många artiklar i tidningen Balans, vilka vi har haft som underlag i vår litteraturgenomgång.

Rolf Rundfelt arbetar inom KPMG i Stockholm. Vi har genom mail kontaktat Rolf och fått svar på frågor angående hans artiklar i tidningen Balans.

Revisorer:

Eric Salander är auktoriserad revisor och är även delägare på PriceWaterhouseCoopers. Eric arbetar med företagsförvärv och kan ge oss insikt i hur företagen redovisar enligt de nya IFRS/IAS reglerna.

Karin Löwstrand arbetar som auktoriserad revisor på redovisningsbyrån Set. Revisionsbyrån Set arbetar främst med börsbolag och fåmansbolag. Därigenom ansåg vi Set som en bra byrå att ha med i vår empiriska undersökning då de nya reglerna omfattar noterade bolag.

Jörgen Nilsson arbetar som revisor på KPMG i Stockholm. Jörgen arbetar som konsult i kvalificerade redovisningsfrågor och har många års praktisk erfarenhet.

Per-Arne Pettersson är auktoriserad revisor och ansvarar för revisionsavdelningen på Deloitte i Malmö. Per-Arne arbetar med börsnoterade företag och företagsförvärv.

4.3.3 Djupintervjuer

Djupintervju innebär att forskaren själv samlar in upplysningar för första gången. Man går direkt till den primära informationskällan istället för att läsa något som någon annan redan har skrivit och forskat i. Den här typen av data är skraddarsydd för vår problemformulering.

Djupintervju är en kvalitativ intervjumetod och utmärks av att vara ostrukturerad och sakna svarsalternativ. Vi har fokuserat oss på öppna intervjuer men med en viss grad av strukturering. Vi utgick från förtryckta frågor med utrymme för diskussion och följdfrågor.. Detta kallas förklarar, en öppen intervju som är strukturerad till en viss grad. Under de första intervjuerna var vårt tillvägagångssätt mer strukturerat än vid de sista intervjuerna.¹⁰¹ I slutet kunde vi mer om ämnet och kände oss dessutom mer säkra på att tala fritt och behövde därför inga förtryckta frågor.

---

¹⁰¹ Jacobsen, Dag Ingvar (2002), "Vad, hur & varför?"

Vi gjorde både personliga intervjuer och telefonintervjuer. En av respondenterna kunde endast kontaktas via mail. Denna intervju uppnådde då självklart inte samma djup som övriga.

4.3.4 Bearbetning av informationen

Informationen som vi fick efter varje intervju bestod av mycket material, vilket var tidskrävande och att bearbeta. Efter varje intervju satte sig en av oss och gick igenom vad som hade sagts med hjälp av anteckningar och diktafon. Efter att informationen var bearbetad, gick den andre personen igenom vad som hade skrivits ner och korrigerade om denne hade en annan uppfattning av vad som hade sagts.

I vissa fall då vi hade helt olika uppfattningar om vad som hade sagts, diskuterade vi våra synpunkter och lyssnade gemensamt på diktafonen för att komma fram till ett slutgiltigt och gemensamt svar.

4.4 Metodreflektioner

Metoden ska vara ett recept på hur vår undersökning har genomförts, hur vi har samlat in informationen till resultatredovisningen och litteraturgenomgången. Validitet och reliabilitet är de två faktorer som mäter kvaliteten på empiri- och teoriinsamlingen och därmed kvaliteten på uppsatsen. Med validiteten menas att vi mäter det vi avser att mäta.¹⁰² Ett viktigt inslag i validiteten är att informationen är relevant och har en hög giltighet. Här är av vikt att litteraturen är trovärdig men också att respondenterna är trovärdiga. Det är av detta skäl som vi har intervjuat personer med stor kunskap men med olika perspektiv gällande problemen.

Vid genomförandet av intervjuerna kan det finnas inslag av intervjuareffekter som påverkar undersökningens tillförlitlighet. Med intervjuareffekter menas att personen som intervjuar kan ha en viss påverkan på intervjupersonens svar. Störst risk för intervjuareffekter är det vid en personlig intervju, eftersom man kan påverka respondenten med ansiktsuttryck och fysisk närvaro. Genom att redan innan intervjun vara medveten om det gjorde vi vårt bästa för att hålla oss neutrala och främst lyssna på respondenten.

Reliabiliteten innebär att vår undersökning ska vara tillförlitlig och trovärdig. Reliabiliteten påverkas av det sätt på vilket undersökningarna genomförs och hur noggranna vi är när vi bearbetar den data vi samlar in. Vi har i vår undersökning strävat efter att uppnå hög reliabilitet genom att använda oss av professionella respondenter och trovärdiga källor.

Vi har använt oss av så nutida information som möjligt i vårt arbete för att det är ett aktuellt ämne vi skriver om. Några av våra källor som används i litteraturgenomgången är hämtade från 90-talet men främst är källorna från 2000-talet. Att vi har använt oss av en del lite äldre källor beror på att den information de innehåller finns presenterad i en senare källa.

Vi anser att giltigheten i våra artiklar trovärdig då de flesta av artiklarna är publicerade i tidningen Balans eller erkända tidskrifter inom ekonomi och redovisning.

---

¹⁰² Jacobsen, Dag-Ingvar (2002) "Vad, hur och varför?"

4.5 Sammanfattning

Metoden i vår uppsats ger en förklaring till hur vi vill komma fram till svaret på vår forskningsfråga. Vårt val av en kvalitativ metod ansåg vi som mest lämpligt för att utreda våra forskningsfrågor. Den mest lämpade kvalitativa metoden för datainsamling är öppna djupintervjuer.

Vi har valt en induktiv ansats eftersom vi har haft ett öppet synsätt i vårt insamlande av både teoretisk och empirisk information.

Vi har noggrant valt respondenter efter deras kunskap men också med hänsyn till de olika perspektiv de tittar på verkligheten ur. Detta för att ge undersökningen både bredd och djup.

5. Resultatredovisning

I kapitlet redogör vi för respondenternas syn på företagens möjlighet att utnyttja det spelrum i redovisningen av goodwill till sin egen fördel. Detta för att utreda eventuella konsekvenser av spelrummet. Vidare återges respondenternas sammanvägda åsikter om hur man ska kunna objektivisera redovisningen för att den ska leva upp till övergripande kriterier som neutralitet och jämförbarhet.

5.1 Företagens värderingar

5.1.1 Identifiering av immateriella tillgångar

Kraven på att företagen ska identifiera de separata immateriella tillgångarna innebär att företaget ska visa för intressenterna hur man har kommit fram till sin värdering av det köpta företaget. J. Nilssons säger att eftersom antalet poster i balansräkningen utökas i och med de nya reglerna och eftersom dessa poster ska redovisas till verkligt värde så blir det fler värderingsfrågor att ta ställning till och därmed ett mer inslag av subjektivitet i redovisningen. Rundfeldt kritiserar starkt uppdelningen av immateriella tillgångar, då han menar att redovisningen blir alldeles för detaljerad. Han ifrågasätter även ifall uppdelningen verkligen leder till ett bättre informationsinnehåll för intressenterna. Dessutom tycker Rundfeldt att det är alltför tidskrävande för företagen att urskilja de olika immateriella tillgångarna och att det blir subjektivt och därmed inte fullt ut jämförbar information.

Salander har vid sin granskning av olika företag fått en bestämd uppfattning om att det som företagen upplever som svårast är just identifieringen av immateriella tillgångar, vilka i sin tur påverkar storleken på goodwillposten. Bland de företag Salander har haft inblick i har graden av noggrannhet i identifieringen skiljt sig åt markant. Han ger som exempel ett moderbolag som förvärvat ett företag med teoretiskt sätt tjugo olika tillgångar som bara har tagit upp värdet på tre av tillgångarna.

Hur företagen väljer att dela upp tillgångarna vid ett förvärv påverkar huruvida tillgångarna ska skrivas av eller ned. Salander ser en klar tendens till att man i företagen vill redovisa så mycket som möjligt som goodwill för att få kontroll över tillgången och själva kunna avgöra om tillgången ska minskas i värde i stället för att behöva göra en årlig avskrivning. Rundfeldt påpekar att IASB vill att företagen ska undvika att redovisa en alltför stor goodwill och att man genom de nya reglerna har sätt till att företagen måste dela upp det som tidigare redovisats som goodwill i olika immateriella tillgångar. IASB:s avsikter med reglerna kan ställas mot de tendenser som bland annat Salander ser i företagen. Löwhagen säger att lönsamma företag som inte har så stora goodwillvärden gärna vill bli av med goodwillposten så fort som möjligt. De ser då till att dela upp de immateriella tillgångarna vid ett förvärv så noggrant som möjligt för att få restposten, goodwill, till ett mindre värde. I ett mindre lönsamt företag vill de ha en stor goodwillpost med eviga värden eftersom de inte kan bära avskrivningarna utan vill istället göra nedskrivningar vid behov.

Révy är av åsikten att identifiering och redovisning av immateriella tillgångar borde kunna göras på samma sätt i alla företag och därför inte behöva ge utrymme för subjektivitet. Som det ser ut i företagen i dag sker inte fördelningen på samma sätt i de olika företag som Révy har insikt i, men detta beror främst på okunskap. Pettersson håller med om att kunskapen om

IFRS/IAS är mycket liten i företagen. Företagen vill följa reglerna och inte missbruka dem. Han påstår vidare att värderingarna kanske inte sker på ett korrekt sätt men detta beror inte på att företagen utnyttjar utrymmet för subjektivitet utan på att reglerna är luddiga och svårtolkade och att företagen helt enkelt gör omedvetna fel i värderingen. ”Kompetensen är halvtaskig ute i företagen och man vet inte hur man ska dela upp de olika immateriella tillgångarna”, säger Pettersson. Han menar också att det på grund av okunskapen i företagen är risken överhängande att man gör en felaktig identifiering och uppdelning av immateriella tillgångar.

5.1.2 Fördelning av förvärvsbeloppet

Nästa steg i förvärvsprocessen är att värdera de identifierade tillgångarna och där ser bland annat Révay stora problem i dagsläget. ”Man har på ekonomiavdelningen på företagen i allmänhet inte erfarenhet av värdering”, säger Révay. Han fortsätter: ”mycket av det man ser ute i företagen idag är dåligt, på ekonomiavdelningen kan man redovisning men är inte van med att behöva hantera värdering”. Det finns oftast en djup kunskap i redovisning men med de nya reglerna har en ny vetenskap, värdering, kommit in i bilden och där brister kunskaperna i företagen. Révay anser att det krävs att experter sätter upp en struktur för värdering i företaget för att de sedan själva ska kunna sköta det på ett tillförlitligt sätt.

Alla revisorer och värderingsexperter är av samma åsikt som Révay. ”Klienterna vet inte mycket om värdering och vi har haft många diskussioner med klienterna om just värderingsproblematiken”, säger som exempel Salander. Löwhagen säger att företagen inte kan värdera tillgångar till verkligt värde, innan kunskapen har spridits i företagen är de i ett stort behov av externa värderare. Vidare är respondenterna ense om att åtgärder måste vidtas för att företagen ska värdera på liknande sätt, detta sker mest effektivt genom spridande av kunskap genom att man nu i början får hjälp utifrån.

5.1.2 Uppdelning av företaget i kassagenererande enheter

Eftersom värdet på goodwill ska beräknas på kassagenererandeenhetsnivå har kassagenererande enheter fått ökad uppmärksamhet idag jämfört med innan de IFRS/IAS-reglerna tillämpades. Källander menar att begreppet ”kassagenererande enhet” är enormt komplext. Det är vanligt att man vid förvärv ägnar dagar åt att utreda kassagenererande enheter i företaget.

Avgörande för framtida värderingar av goodwill är hur företaget delar upp verksamheten i olika kassagenererande enheter. Beroende på hur företaget delas upp och ur vilken eller vilka enheter goodwill härleds kan värdet på posten skilja sig åt markant. Salander talar om en motsättning mellan företagen och revisorernas preferenser i frågan om hur företagen ska delas upp. För revisorerna skulle redovisningen underlättas och inblicken i företaget bli djupare ju fler kassagenererande enheter företaget har. Detta bland annat eftersom man skulle få tillgång till mer detaljer och ursprung till kassaflöden. De av respondenterna som är revisorer eller värderingsexperter och därför har en tydlig inblick i många olika företag är överens om att de flesta företagen vill dela upp verksamheten i så få enheter som möjligt, vilket gör att revisorn inte med lika stor säkerhet kan avgöra om det redovisade goodwillvärdet stämmer jämfört med om enheterna hade varit mindre. I en del företag kan man visa att alla inbetalningar är beroende av varandra och gör därför ingen uppdelning alls utan betraktar hela företaget som

en kassagenererande enhet. I de företag som Salander har granskat är det vanligast med en till två enheter.

De respondenter som är redovisningsexperter ser inte problemen med olikheterna i företagens uppdelning av verksamheten i kassagenererande enheter i motsats till revisorer och värderingsexperter. De utgår i större utsträckning ifrån hur en uppdelning skall ske enligt teorin i sina svar och teorin behandlar inte inslag av subjektivitet eller företagens viljor som i praktiken speglas i redovisningen.

Löwhagen betonar att det för revisorer är viktigt att titta på företagets internredovisning som ska avspegla de kassagenererande enheterna. Man granskar alltså noggrant att det interna rapporteringssystemet fungerar och stödjer de olika kassagenererande enheterna i företaget. Om rapporteringssystemen inte fungerar finns risken felaktig eller osamstämmig information från de olika enheterna läggs till grund för värderingar.

Salander säger att man som revisor är väl medveten om problemet som kan uppstå om företagen som helhet har annan ekonomisk utveckling än den enskilda kassagenererande enheten, dit goodwill är allokerad. Han har dock inte stött på något företag där detta har inträffat. Problemet har dock enligt vår empiriska undersökning visats sig vara främst ett teoretiskt problem. Eftersom företagen i de flesta fall inte delar upp företaget i så många enheter eller betraktar hela företaget som en stor enhet, är risken liten att olika enheter har olika utveckling. Om företagen mot förmodan ändå befann sig i situationen att den kassagenererande enheten gick sämre än företaget som helhet, antar Salander att det skulle vara ett incitament till att aktivera internt upparbetad goodwill genom att låta bli att göra den nedskrivning som man bör enligt IFRS.

5.1.3 Impairmenttest

Vid utförandet av ett impairmenttest är samtliga respondenter överens om att utrymme för subjektivitet finns. När man gör en bedömning av framtida kassaflöden kan värdena skilja sig väsentligt beroende på vilken diskonteringsränta man använder sig av eller hur många år man tar med i beräkningen. Valet av siffror i beräkningarna kan ifrågasättas av revisorn men så länge ledningen i företaget kan motivera sina val är det svårt att utifrån motbevisa dem, kommenterar Löwhagen. Redovisningen skiljer sig vida åt mellan olika företag. Vissa redovisar väldigt noga andra redovisar på en mindre detaljerad nivå. Svårast att granska är det då företagen ligger på en alltför hög och generell nivå i sin värdering. Det finns ingenting som heter rätt värdering, det finns bara värderingar som ligger mer eller mindre nära sanningen.¹⁰³ Eftersom man vid värdering av goodwill inte har en marknad att jämföra med kan man aldrig med full säkerhet säga vad som är rätt.¹⁰⁴ För att informationen ska bli jämförbar är det ytterst viktigt att ha en genomarbetad värdering och att man använder sig av samma modell år efter år. Man får inte ändra sitt sätt att värdera och redovisa utan att motivera det i noter.¹⁰⁵

Bristen på rimlig objektivitet kan vara ett problem. Om beslutet om eventuell goodwillnedskrivning i ett aktuellt fall står och väger, bör enligt Erikssons mening försiktighetsprincipen också fortsättningsvis tillämpas, alltså ska en nedskrivning ske. Försiktighetsprincipen förekommer ej i IASB:s regelverk men finns, enligt Eriksson,

---

¹⁰³ Salander

¹⁰⁴ Eriksson

¹⁰⁵ Källander

inpräntad i redovisningssverige. Dessutom är försiktighet ett inslag i det mänskliga psyket. För att illustrera gör Eriksson en jämförelse med en tjej som ensam går hem en mörk höstkväll. Hon väjer då inte den oupplysta, otäcka vägen utan i stället den något längre säkra och ljusa vägen. Även vid osäkerhet gällande om man ska göra en nedskrivning eller inte bör man ta den försiktiga vägen.

När man gör ett impairmenttest innebär det att man ska bedöma i fall förvärvad goodwill har minskat i värde. Det är förbjudet att aktivera internt upparbetad goodwill. Pettersson är av åsikten att man inte kan särskilja vad som är internt upparbetad goodwill från den förvärvade goodwillen i företaget. Skulle internt upparbetad goodwill aktiveras mot ett eventuellt nedskrivningsbehov sker detta utan att företagen egentligen är medvetna om det. Pettersson håller med resultaten från vår utredning av goodwillredovisning där vi kom fram till att företagen ges möjlighet att själva avgöra hur de ska ställa sig till regleringen av internt upparbetad goodwill, vilket innebär att de här har ett spelrum för subjektiva värderingar. Om företagen gör olika påverkar det jämförbarheten dem emellan.¹⁰⁶

S-A Nilsson, Källander och Salander beskriver samtliga impairmenttestet i praktiken som en omvärdering av hela företaget där man gör en nedskrivning av i första hand goodwill om företaget som helhet har minskat i värde. Metoden följer föreskrifterna i de fall då företaget endast består av en kassagenererande enhet, men frångår regleringen om företaget har flera enheter och inte alla har goodwill härledda till sig. I de företag där man bedömer goodwill på detta sätt kommer internt upparbetad goodwill automatiskt aktiveras. Detta anser inte S-A Nilsson vara ett subjektivitetsproblem. Han ser det som ett principiellt intressant regelbyte. Detta förhållande rymms inte utan vidare inom föreställningsramen. Han tycker att man bör fundera över detta ”regelbyte” ur perspektivet vilka konsekvenser detta kan få på sikt med de nya reglerna. Vid sidan av alla andra svårigheter och motsägelser i olika sätt att hantera redovisning av goodwill är detta dock inget han reagerat särskilt mot.

5.1.4 Upplysningskrav

Övergången till IFRS/IAS har inneburit en explosionsartad ökning av upplysningskraven i årsredovisningarna. Merparten av de revisorer som vi har intervjuat ser detta som något positivt. Ju upplysningar företagen lämnar desto mer underlag finns det för en utomstående att avgöra om värderingen av goodwill är rimlig. ”Nu får man ta del av företagets beräkningar istället för att behöva dra egna slutsatser utifrån historiska värden”, säger Salander. Det faktum att man har utökade upplysningskrav gör att informationen blir mer tillförlitlig dels för att årsredovisningsanvändaren kan bedöma gjorda antaganden, dels för att man tvingas att ingående fundera över gjorda antaganden eftersom de ska publiceras.¹⁰⁷ Dessa respondenter har alltså samma inställning till upplysningskraven som IASB som har infört dem för att objektivisera redovisningen.¹⁰⁸ Om företagen lever upp till upplysningskravet och lämnar all den information som man egentligen ska göra, innebär det att intressenterna (de som förstår sig på redovisningen) får tillräckligt med information om hur företaget ser på sin framtida utveckling och tillväxt av företaget. Detta gör det lättare för analytikerna och intressenterna att följa bolaget, menar både Pettersson och Eriksson.

---

¹⁰⁶ Pettersson

¹⁰⁷ J Nilsson

¹⁰⁸ IFRS 3 p. 67

Ju mer information man lämnar desto mer transparent blir dessutom årsredovisningen. Dock kommenterar Salander att det ur företagets synvinkel inte alltid upplevs som positivt att behöva lämna ut känsliga framtidsprognoser. Källander anser att det kan uppstå ett problem med att företaget rapporterar utåt på företagsnivå men måste styrka antaganden och beräkningar på kassagenererande enhetsnivå, i noterna i balansräkningen. Det är den informationen som kan vara känslig att delge. Någonstans går det en gräns för vad man kan vänta sig av kravet på transparens i redovisningarna.¹⁰⁹

Salander påpekar att det är vanligt att företagen ser efter hur konkurrenterna gör för att de inte vill lämna ut mer information än sina konkurrenter eller lämna ut känslig information till sina konkurrenter. J. Nilsson ger kommentaren att företagen även kan få erfarenhetsutbyte genom upplysningarna, vilket kan vara positivt.

Löwhagen är inte positivt inställd till upplysningskraven. Hon menar att de externa intressenterna inte förstår sig på de nya redovisningsstandarderna. Risken finns att årsredovisningen blir alldeles för tung och detaljrik, vilket gör att informationen inte upplevs som lättillgänglig. Även Pettersson tar upp problemet med att informationen i noterna blir svår för externa intressenter att förstå.

Som ett exempel på hur man kan förhålla sig till de omfattande upplysningskraven tar Löwhagen ett företag som hon jobbade med inför förra årets årsredovisningar. Förra årets årsredovisningar blev väldigt omfattande på grund av att man var tvungen att redovisa bryggan mellan tidigare redovisning och IFRS, en preliminär struktur. Exempelklienten hade fullständig årsredovisning tillgänglig i PDF-format på hemsidan, men tryckte bara upp en betydligt kortare version utan noter och fullständig information om deras övergång till de nya reglerna. Man tyckte inte att det var någon idé att trycka hela versionen. I år behöver man inte redovisa fullt lika mycket information men om företagen gör på detta sätt i kommande årsredovisningar kommer det att innebära väldigt mycket jobb i onödan. Information skulle då nå en väldigt trång krets av lite revisorer och analytiker och därmed förlora sitt syfte.

Informationsmängden varierar stort med storlek på företag och omfattningen på det förvärv som ska redovisas. Även allmänt är variationerna stora när det gäller hur mycket information man lämnar i sin årsredovisning. Det är upp till företagen att avgöra hur mycket information de vill lämna ut.¹¹⁰ Ju större olikheter i utlämnad informationsmängd hos olika företag desto mindre jämförbarhet blir det dem emellan, konstaterar Källander.

5.2 Revisorers granskning

De nya reglerna innebär nya förutsättningar för revisorernas arbete som går ut på att göra informationen tillförlitlig. Man är som revisor inte van att behöva granska värderingar till verkligt värde. Eftersom årsredovisningarna nu kommer att innehålla uppskattningar av framtiden så är möjligheterna för en revisor att objektivisera redovisningen självklart mindre efter IFRS än innan. I takt med att kunskapen sprids i företag och bland revisorer kommer årsredovisningarna att kunna göras mer och mer objektiva (dock under de nya förutsättningarna).¹¹¹

---

¹⁰⁹ Salander

¹¹⁰ a.a.

¹¹¹ Pettersson

På de stora revisionsbyråerna har revisorerna experthjälp att tillgå. Där finns värderingsspecialister som har som yrke att värdera till verkligt värde. Revisorn behöver inte lära sig tekniken fullt ut men måste ändå förstå grunderna för värderingen till verkligt värde eftersom historiska värden inte längre är aktuella i noterade bolag. Värderingsexperterna kommer att få mycket att göra framöver.¹¹² Eftersom revisorerna kan ta hjälp av värderingsexperter bör det inte vara något problem för revisorerna att objektivisera företagets egna beräkningar.¹¹³ De viktiga, vilket alla är överens om, är att kunskapen om redovisning enligt nya regler sprids i företagen men även bland revisorer. ”I dag tolkar man IFRS som man vill”, säger Salander.

Revisorerna befinner sig i händerna på företagsledningen i stor utsträckning. Man tar främst del av den information som tillhandahålls av företaget. Som revisor är man dock medveten om att värderingarna är subjektiva och man kan oftast utläsa åt vilket håll företagsledningen vill styra redovisningen.¹¹⁴ Det är ytterst viktigt att revisorn har integritet för att kunna stå emot företagsledningens argument, menar både Eriksson och Salander.

Eftersom goodwillens värde ytterst är avhängigt företagets framtidsutsikter (framtida nettoinbetalningsströmmar och förekomsten av övernormala vinster) ligger det i sakens natur att goodwillinformationen i viss utsträckning blir subjektiv. Dessutom kan i vissa fall tillkomma taktiska överväganden. Därför kommer ett större ansvar att ligga på revisorerna än tidigare. ”Jag skulle inte vilja vara externrevisor idag och behöva skriva under årsredovisningar som innehåller så mycket skattad information om framtiden”, säger Eriksson.

Revisorns jobb går till stor del ut på att utvärdera rutiner och rapporteringssystem i företagen. Denna uppgift kommer i framtiden öka i betydelse eftersom dessa faktorer ligger till grund för hur tillförlitlig den information som lämnar företaget är. När det gäller värderingar till verkligt värde måste man göra rimlighetsbedömningar av företagets beräkningar. Man gör då bland annat jämförelser mellan olika val av diskonteringsräntor inom företaget och med andra företag. Noterna utgör dessutom en form av självreglering. Revisorn kan uttala sig och tycka, men det är inte han/hon som sätter variablerna i värderingarna. Om avstegen från reglerna blir för stora slår dock revisorn larm.

Innan kunskapen om IFRS/IAS standarderna har spridits i företagen har revisorn en stor uppgift att få årsredovisningen uppställd i korrekt form. Finns det däremot en utomstående part som utför värderingarna är redovisningen mer tillförlitlig och det tunga lasset som revisorerna drar minskar avsevärt.¹¹⁵

5.3 Värdering av utomstående part

5.3.1 Fördelar

---

¹¹² Källander, Révay, Löwhagen, Salander

¹¹³ Révay

¹¹⁴ Pettersson

¹¹⁵ Pettersson

Fördelarna med att en oberoende part objektivt utför värderingen och framtidsbedömningarna är att de då skulle utgöra starka revisionsbevis. I många fall skulle man få en mera tillförlitlig mätning av goodwillvärdet. Andra fördelar om värderingen görs av en utomstående part är att det antagligen skulle vara en mer kompetent person som anlätades jämfört med det som finns internt.¹¹⁶

Révay och Salander säger att stora företag t.ex. Telia behöver experthjälp eftersom värderingen kan slå på betydande belopp. När det gäller små företag kan de bli tvungna att ta hjälp av utomstående värderare eftersom kunskapen kanske inte finns internt.

J. Nilsson rekommenderar att man tar hjälp utifrån. Fördelarna med att ta in en konsult dominerar över nackdelarna givet att den utomstående parten har goda kunskaper i värdering. Viktigt är dock att det sker en dialog med företaget så att inte väsentlig fakta förbises.

Samtliga respondenter är överens om att man nu i början bör ta hjälp utifrån så att en struktur för värdering kan upprättas i företaget.

5.3.2 Nackdelar

Källander anser att det är företagen själva som måste stå för sina räkenskaper så det blir svårt att förlita sig på någon utomstående. I många fall måste dock företagen ta hjälp utifrån eftersom reglerna är så pass nya.

Eriksson och S-A Nilsson kommenterar att ytterst är de externa värderingspersonerna ändå beroende av den internt genererade informationen. Risken finns att en värdering av någon utifrån skulle kunna leda till att informationen minskar i tillförlitlighet. Detta eftersom det i grund och botten är ledningen i företaget som vet mest om sin verksamhet och dessa kunskaper kan det vara svåra att komma utifrån och tillskansa sig.

Uppenbara nackdelar med hjälp utifrån som de flesta respondenter nämnt är ökade kostnader och ett ökat antal timmar som kommer att läggas ner på arbetsuppgiften.

5.4 Möjliga konsekvenser om IFRS tolkas fel

Man kan inte bortse från risken att ett spelutrymme för företagen vid värdering av goodwill kan få konsekvenser. Respondenterna är dock överens om att företagen inte medvetet utnyttjar detta utan eventuella fel görs på grund av okunskap.

Värderingsfrågor är komplicerade och kan innehålla fallgropar. Effekten kan bli felaktiga värden och missvisande framtida nedskrivningar. Missbedömningar av nedskrivningsbehov av goodwill som kan få företagen att framstå i bättre dager än de borde. Upplysningskraven minskar risken men eliminerar den inte.¹¹⁷

S-A Nilsson är av uppfattningen att det resultat som blir en följd av viss nedskrivning, eller ingen nedskrivning alls, inte fungerar som underlag för placeringsbeslut som det är tänkt, om

---

¹¹⁶ Eriksson

¹¹⁷ J. Nilsson

företagen utnyttjar utrymmet för subjektivitet eller omedvetet gör fel. Analytikerna som bygger sina så kallade "forcasts" på företagens värderingar skulle i sin tur leverera felaktig information till sina kunder om företaget hade övervärderat goodwill eller värderat posten för konservativt enligt Salander. Även Eriksson menar att på grund av kopplingar mellan koncernens resultatutveckling och aktiernas börsutveckling kan en goodwillnedskrivning påverka moderföretagets aktieägare negativt. Eriksson ställer sig dock frågande till hur mycket börsvärdet skulle påverkas genom att ett företags resultat hölls uppe på grund av uteblivna nedskrivningar. Han har stor tilltro till markanden och är säker på att den skulle se igenom ett sådant agerande.

Internt i företagen skulle villkoren för personer i den högsta företagsledningen i vissa fall kunna påverkas av felvärderingar. Det skulle kunna handla om avsked eller minskade bonusersättningar, om ersättningarna är kopplade till resultatutveckling, eller börskursernas utveckling, ger Eriksson som exempel.

Jämförbarheten är grunden för IFRS/IAS utveckling och genom att den har skett i en positiv riktning ger de goda framtidsutsikter för företagen, främst de med utländska dotterbolag och investerare. Källander menar dock på att man inte kan uppnå IASB:s mål med jämförbarhet om företagen manipulerar sina resultat eller gör felaktiga tolkningar av reglerna på grund av okunskap.

5.5 Sammanfattning

Eftersom respondenterna har olika bakgrund och olika perspektiv när de redogör för sina åsikter skiljer sig de olika svaren sig åt. Källander och Révay som är värderingsexperter har en mer mekanisk syn på värdering till verkligt värde än övriga. De uppfattar inte samma grad av subjektivitet i redovisning av goodwill som de andra. Inte heller upplever de problemen för revisorn med att objektivisera redovisningen som allvarliga. Slutsatser kan, på logisk grund, dras att eftersom de besitter så mycket kunskap i ämnet värdering och arbetar med det dagligen framstår det som verkar subjektivt för andra, konkret för dem.

Teoretiker som S-A Nilsson och Eriksson svarar på ett sätt som tydligt speglar deras teoretiska kunskaper. Eriksson är positivt inställd till de nya reglerna, han ansåg redan i sin avhandling "Koncernredovisningens informationsinnehåll" från 1974 att redovisningen av tillgångarna i verkligt värde var det "minst dåliga alternativet". S-A Nilsson ställer sig kritisk till förändringen och betonar problematiken med värdering till verkliga värden.

Revisorerna Salander, Löwhagen och Pettersson har en tydlig inblick i den praktiska tillämpningen av IFRS/IAS i företagen och är därför de som främst kan tolka hur reglerna har behandlats i verkligheten.

Något som i hög grad påverkar hur man ser på subjektivitetsproblem och företagens spelrum är om man i grunden har en negativ eller positiv människosyn. Genomgången av kritik mot IFRS/IAS visar att samtliga kritiker förhåller sig negativt inställda till företagens och i slutänden människans agerande. Man utgår från att individen hela tiden agerar i sitt eget intresse och gör allt för egen vinnings skull.

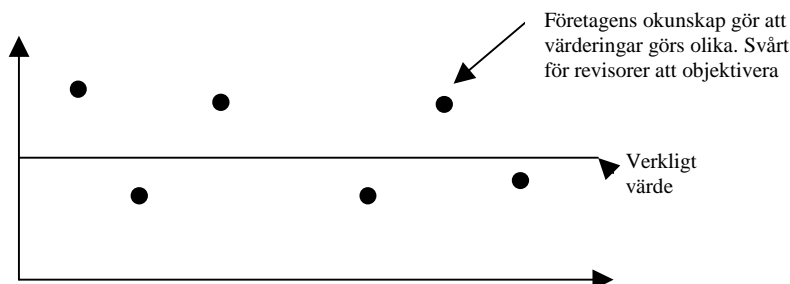
Bland respondenterna skiljer sig synen på individens agerande åt. Eriksson har en utpräglat positiv människosyn där han utgår från att företagen kan väntas agera enligt reglerna i

standarderna. S-A Nilsson som, som sagt, tillhör kritikerna till värdering till verkligt värde förhåller sig negativ till individens handlande. Revisorerna har snarare en positiv människosyn. De tror inte att företagen handlar i eget intresse utan snarare skulle värdera eller redovisa fel på grund av okunskap.

Något som är gemensamt för alla respondenter är att de anser att det största problemet när det gäller redovisning av goodwill är okunskap främst bland företag men också bland revisorer. De anser att tanken med marknadsvärdering i balansräkningen är god eftersom det ger läsaren information och ökad insikt i företaget, men att det idag i praktiken leder till felaktiga bedömningar eftersom reglerna är nya och vi saknar etablerad praxis i Sverige. Värdering är ingen vetenskap och så länge tydligare rekommendationer eller en utarbetad praxis inte finns görs bedömningarna olika i olika företag vilket försvårar jämförbarhet företagen emellan i Sverige. Salander sammanfattar dagsläget med att företagen tolkar IFRS som de vill.

Figuren nedan illustrerar effekten av okunskap om värdering till verkligt värde enligt IFRS/IAS i företagen. Företagen redovisar olika bedömningar av verkligt värde och olika tolkningar av reglerna i IFRS/IAS.

Modellen i sammanfattningen till kapitel tre visade att företagen kunde avvika från linjen med verkligt värde genom att det finns spelrum i reglerna. Med denna modell vill vi visa att företagens avstånd till linjen med verkligt värde i praktiken är större på grund av brist på kunskap.

6. Slutsats

6.1 Svar på forskningsfrågorna

6.1.1. Var finns det spelrum för subjektiva värderingar vid företagens redovisning av goodwill till verkligt värde och hur agerar svenska företag i förhållande till dessa?

I undersökningen av IFRS/IAS reglering av goodwillredovisning har vi funnit flera utrymmen där företag kan göra egna tolkningar av regelverket eller egna bedömningar av framtiden som är svårgranskade utifrån. I teorin finns det alltså en möjlighet att anpassa redovisningen av

goodwill efter egna behov både vid ett företagsförvärv och vid det årliga impairmenttestet, det vill säga man skulle kunna utnyttja spelrummen i reglerna för egen vinnings skull.

I praktiken är kunskapen i svenska noterade företag om de nya redovisningsstandarderna IFRS/IAS så pass låg att ett sådant strategiskt tänkande inte är möjligt.

Vid ett företagsförvärv skulle man kunna påverka vilka immateriella tillgångar som identifieras. Som det ser ut i företagen i dag är skillnaden mellan hur olika företag gör denna identifiering väldigt stor, främst på grund av okunskap. Vidare ska de identifierade tillgångarna tilldelas värde. På ekonomiavdelningarna på företagen kan man redovisning men värdering kan man generellt inte. På grund av okunskapen är risken överhängande att företagen gör en felaktig uppdelning av immateriella tillgångar eller värdering av dessa.

Värdering av goodwill vid framtida impairmenttest görs på kassagenererande enhetsnivå, vilket sätter företagets kassagenererande enheter i nytt fokus. Storleken på de kassagenererande enheterna skiljer sig dock mellan teori och praktik. Ofta gör företagen en mycket liten eller ingen uppdelning av sin verksamhet vilket gör att kassagenererande enhetsnivå ofta är lika med företagsnivån. Detta gör det svårt att granska ursprung till kassaflöden och ökar möjligheten för företagen ge goodwillposten det värde man vill ha.

Vid impairmenttestet kan värdet på goodwill lätt påverkas genom val av diskonteringsränta och antal år i beräkningarna. Den största risken med att företag får göra sin egen värdering här är att företag som inte kan bära en goodwillnedskrivning och därmed ser till att använda siffror som kan motivera att värdet på goodwill ligger kvar i företaget. När det gäller internt upparbetad goodwill kommer det att indirekt kunna aktiveras eftersom företagen inte kommer att göra en nedskrivning av goodwill om företagets totala värde inte har minskat.

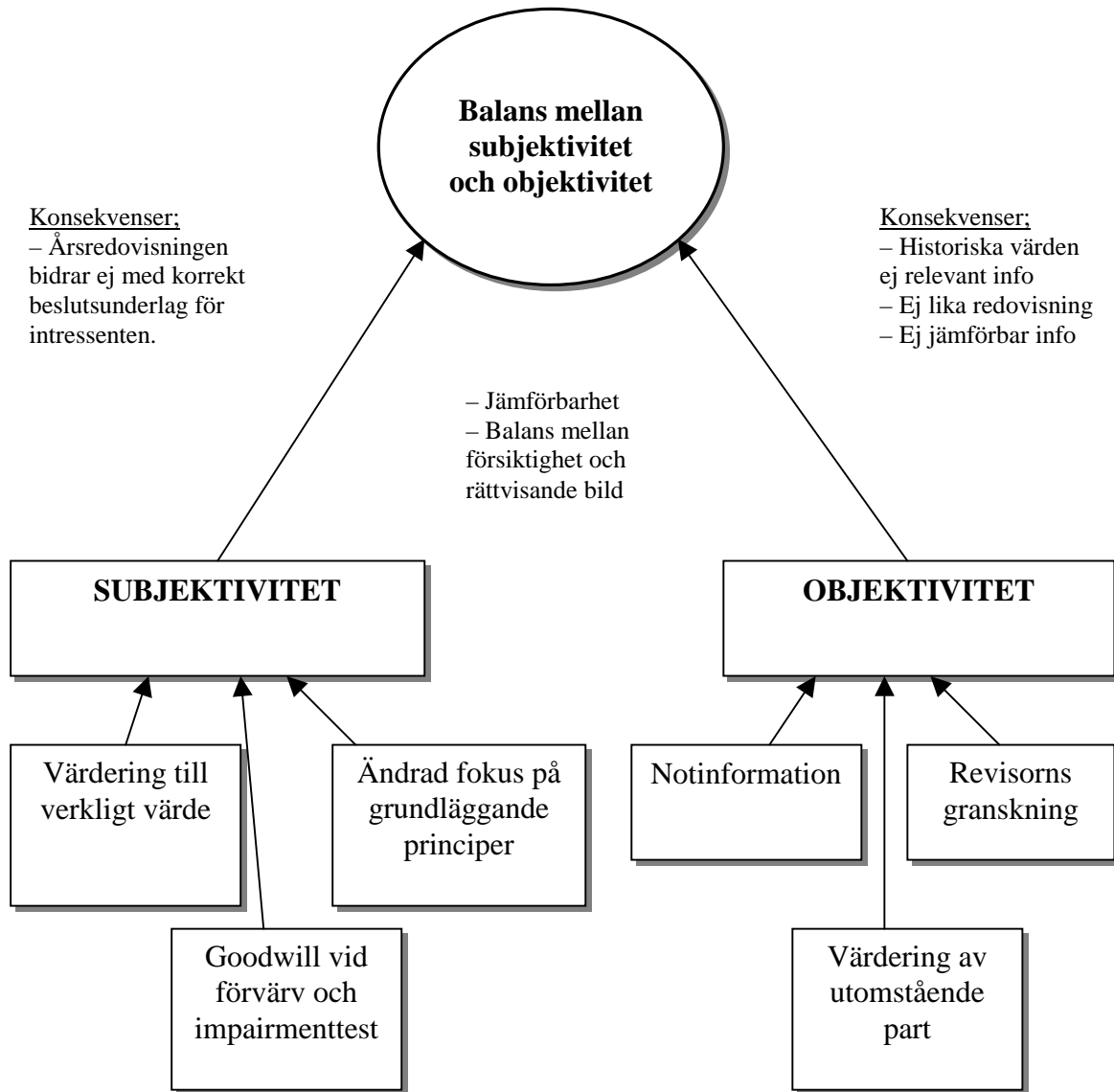
6.1.2 Hur ska man göra för att objektiviera redovisningen av goodwill för att leva upp till jämförbarhet och neutralitet?

För att redovisningen av goodwill enligt IFRS/IAS ska bli så neutral och jämförbar som möjligt måste man nå en balans mellan subjektivitet och objektivitet. Tidigare redovisningsregler som dominerades av försiktighetsprincipen och historiska värden gjorde att årsredovisningarna var för objektiva och inte alltid speglade verkligheten. För att komma ifrån detta och nå en mer jämförbar grund i redovisningen använder vi oss nu av verkliga värden enligt IFRS. Det visade sig dock att företagen kan göra egna subjektiva tolkningar av ”verkligt värde”.

Om företagen ges för stora möjligheter att tolka de nya standarderna efter vad som passar företagen bäst kommer informationen brista i jämförbarhet. Jämförbarhet var ett av de mål man ville uppnå med införandet IASB:s standarder och kravet på att noterade bolag måste redovisa efter dem. Vidare kan årsredovisningen inte användas som beslutsunderlag om informationen vrids till företagets fördel. Om informationen inte är tillförlitlig och neutral så är den inte relevant. Användaren av företagets redovisning får inte en rättvisande bild.

Modellen nedan visar balansen mellan subjektivitet och objektivitet och konsekvenserna som uppstår redovisningen går för mycket åt det ena eller andra hållet.

För att
informationen ska
vara relevant och
tillförlitlig

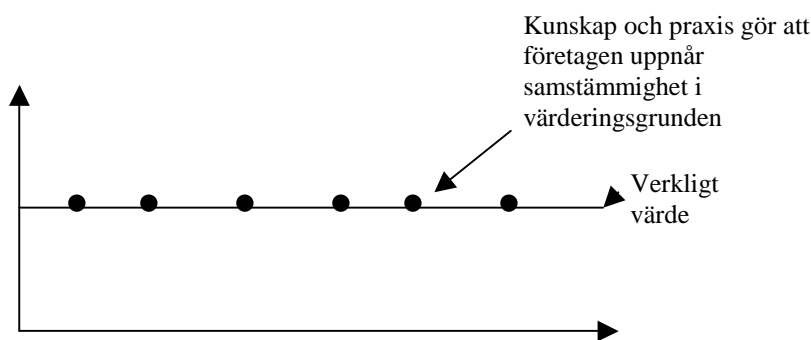

För att uppnå balans mellan subjektivitet och objektivitet krävs:

- Etablerad praxis så att man uppnår samstämmighet i företagens redovisning och värdering enligt IFRS/IAS.
- Ökad kunskap i företag och bland revisorer om värdering och redovisning av goodwill till verkligt värde eftersom det skulle bidra till att företagen utförde värderingen mer samstämmigt och att revisorerna uppnådde med samstämmighet i granskningen av värderingen.

- Experter som inledningsvis hjälper företagen att sätta upp en struktur för värdering så att de fortsättningsvis kan göra värderingarna själva på ett tillförlitligt sätt.
- Medvetenhet hos intressenterna om inslagen av subjektivitet i redovisningen så att man kan beakta detta när information i årsredovisningarna används som grund till ekonomiska beslut.
- Etablerade interna rapporteringssystem inom företagen som är uppbyggda för att kunna mäta och förmedla information från kassagenererande enhetsnivå.
- En rimlig gräns för upplysningskraven införs för att man utifrån ska kunna tillgodogöra sig informationen.

Genom att praxis etableras och kunskapen om de nya redovisningsmetoderna sprids kommer en samstämmighet i företagens redovisning av goodwill kunna uppstå, vilket gör att det ”verkliga värdet” tolkas på samma sätt i olika företag och de därmed blir jämförbara.

6.2 Reflektioner över studiens slutsatser

Vi har valt att intervjua revisorer, värderingsexperter och redovisningsexperter (teoretiker), vilket har gett oss en klar bild över hur redovisning av goodwill går till i teorin och i praktiken. Ett alternativt val av intervjupersoner hade kunnat vara analytiker från aktiemarknaden och riskkapitalbolag för att få en bild av hur investerare agerar på den ekonomiska information som nu krävs av företagen i årsredovisningen. Vi ansåg dock att reglerna hade varit i bruk tillräckligt länge för att analytikerna ska ha kunnat känna av investerarnas reaktion på informationen.

Eftersom det är relativt nyligen som vi antog IFRS som standard i Sverige och kunskaperna som krävs för att redovisa efter den har inte fullt ut behövt sättas på prov eftersom de första riktiga IFRS-årsredovisningarna kommer först i vår (förra året var företagen tvungna att redovisa övergången till de nya reglerna och en preliminär struktur över hur det kommer att se ut i år) så kan man tycka att denna undersökning har gjorts för tidigt. Vi anser att det tvärt om är intressant att vår utredning har fångat upp läget i företagen i dag, vilket sedan skulle kunna jämföras med resultatet i årsredovisningarna i vår.

Vår utgångspunkt i arbetet var från början att utreda eventuella konsekvenser som skulle kunna uppstå om företagen utnyttjade subjektiviteten i redovisning av goodwill. Det visade sig ganska fort att kunskapen var för liten för att de skulle kunna utnyttja subjektiviteten. Vi övergick då till att jämföra redovisning av goodwill i teori och praktik i förhållande till jämförbarhet, samt vad som krävs för att öka jämförbarheten. Därför kan möjligtvis den första forskningsfrågan få ett annat svar än vad man förväntar sig i inledningen.

6.3 Förslag till fortsatt arbete

Det naturliga förslaget till fortsatt arbete är att efter att årsredovisningarna har kommit till våren 2006 göra en kvantitativ undersökning där man granskar de noterade bolagens redovisning av goodwill för att av göra kunskapsnivå, likheter och skillnader mellan olika företag. Intressant vore även ätt läsa av marknadens reaktion på denna information.

Ett annat förslag till fortsatt arbete skulle kunna vara en utredning av konsekvenserna av att internt upparbetad goodwill indirekt kommer att aktiveras i och med IFRS.

Källförteckning

Litteratur

Artsberg, Kristina (2003), *Redovisningsteori –policy och –praxis*, Malmö; Liber Ekonomi.

Bengtsson, Lars & Nygaard, Claus (2002), *”Strategizing- en kontextuell organisationsteori”* Lund.

Eriksson, Lennart (2002), *”Koncernredovisning”*, Studentlitteratur, Lund.

Fagerström, Arne & Lundh, Simon (2005), *”Internationella redovisningsregler IAS - med svenskt perspektiv”*, Linköpings universitet.

Financial Accounting Standards Board (1997), *”Statement of Financial Accounting Standards No. 142”*.

Greve, Jan (2003), *”Modeller för finansiell planering och analys”*, Studentlitteratur Lund.

Henriksen, Eldon S., van Breda, Michael F. (1991), *”Accounting theory”*, 5th edition, Southern Methodist University.

Holme, I.M., & Solvang, B.K. (1997), *”Forskningsmetodik: Om kvalitativa och kvantitativa metoder”* Studentlitteratur.

International Accounting Standards Board (2005), *”International Financial Reporting Standards”*, London: IASCF Publications Department.

Kam, Vernon (1990), *”Accounting theory”*, 2nd edition, John Wiley & Sons, Inc.

Mard, Michael, Hyden, Steven D., Hitchner, James R. & Zyla, Mark L. (2002) *”Valuation for financial reporting”*, John Wiley & Sons, Inc

Nilsson, Stellan (2002), *”Redovisningens normer och normbildare”*, Studentlitteratur Lund.

Riahi-Belkaoui, Ahmed (2004), *”Accounting theory”* 5th edition, Thomson Learning

Rienecker, Lotte & Stray Jorgensen, Peter (2002), *”Konsten att skriva en bra uppsats”* Studentlitteratur Lund.

Smith, Dag (2001), *”Redovisningens språk”*, Studentlitteratur Lund.

Solomons, David (1986), *”Making Accounting Policy; the quest for credibility in financial reporting”*, Oxford University Press.

Artiklar

Buisman, Jan (2005), *"Inledning – IAS 2005"*, Abstract tidskrift Öhrlings Price Waterhouse Coopers.

Changling, Chen, Mark J. Kohlbeck & Terry, Warfield (2004), *Goodwill Valuation Effects of the Initial of SFAS 142*.

Cederberg, Olof & Thorell, Per (2005), *"IFRS för styrelseledarmöter"*, Ernst & Young nätskrift april.

Cederberg, Olof, Axelman, Lennart, Wahlquist, Ola & Thorell, Per (2004) *"IFRS 3 Företagsförvärv"* Ernst&Youngs nätskrift juni.

Edlund, Carina, Kyrö, Jorma & Engshagen, Ingrid (2004), *"Nyheter inför bokslutet 2004"* Balans nr. 11.

Eriksson, Lennart (2005) *"Minoritets andel i goodwill-eller ej"* Balans nr. 12

Halling, Pernilla (2004), *"Implementering av IFRS- en het fråga på Finforum"*, Balans nr 11.

Henning, Steven L.; Shaw, Wayne H.; Stock, Toby (2004) *"The amount and timing of Goodwill Write-Offs and Revaluations: Evidence from U.S. and U.K Firms"* Review of Quantitativ Finance and accounting, 23: 99-121

Johansson, Sven- Erik, *"Kassaflöden och nedskrivningar"* (2002), Balans nr 1.

Küting, Karlheinz redovisningsprofessor vid universitetet i Saarland, Tyskland, utvecklade nyligen detta ämne i en artikel i Frankfurter Allgemeine Zeitung 22/8.

Malmqvist, Peter (2005), *"Skjut inte på de nya redovisningsreglerna"* Dagens Industri 2005-09-14.

Nilsson Sven-Arne ekonomie doktor, Deloitte och Ekonomihögskolan i Lund, Dagens Industri 2005-10-05

Nilsson, Sven-Arne (2003), *"IASBs förslag till ändringar i koncernredovisningen; förbättrar de den externa redovisningen?"* Balans nr 3.

Rankin Johansson, Christine (2001), *"Redovisning av goodwill, en utmaning"*, Balans nr. 10.

Révay, Stephan (2005), föredragsanteckningar från kurs i värdering av immateriella tillgångar, Öhrlings PriceWaterhouseCoopers.

Rundfelt, Rolf, (2005) *"Reviderade IFRS 3- ytterligare ett steg mot redovisning baserad på verkliga värden"* Balans nr 8-9.

Sunesson, Björn *"Nya regler blåser upp bolagens vinster"*, Svenska Dagbladet 2005-05-20

Wennman, Inge (2001), ”Goodwill – en restpost som inte minskar i värde”, Balans nr. 11.

Elektroniska källor

http://www.unb.ca/web/jhsc/TME_courses/tme3013/balance_sheet/m1s1-13.htm *Accounting principles*

Bilaga 1 Intervjufrågor

1. Anser Du att det finns en risk att företag medvetet eller omedvetet utnyttjar spelrummet till sin egen fördel när de ska värdera sin goodwillpost?
2. Vi undrar hur man i branschen ser på marknadsvärdering av en post (som goodwill) som inte konkret kan förklaras eller har ett bytesvärde på marknaden?
3. När man gör en värdering av goodwill och delar upp posten på relaterade kassagenererande enheter, finns det då en risk att företagen fördelar posten på de enheter som ger det värde som önskas?
4. Hur hanterar man ”negativ goodwill” som vid ett impairmenttest har upptäckts? Enligt vår grundundersökning kan man i ett sådant fall antingen redovisa den som en intäkt i RR eller göra en nedskrivning av goodwill som är hänförlig till ett annat förvärv (Rolf Rundfelt). Betyder detta att man måste särskilja alla företagsförvärv i en koncern? Detta motsägs av visst annat material vi har läst som säger att goodwill från olika förvärv integreras i en post.
5. Motsägande blir det faktum att internt genererad goodwill indirekt kan aktiveras genom att man undviker att göra en nedskrivning av förvärvad goodwill. Vad anser Du om detta ur ett subjektivitetsperspektiv?
6. Vad säger Du om möjligheterna till kontroll utifrån? (revisorns roll)
7. Anser Du att subjektiviteten minskar om värderingar görs av en utomstående part?
8. Har ni som revisorer mycket att anmärka på när det gäller företagens redovisning av goodwill?
9. Hur pass hög nivå av kunskap finns det i företagen om redovisning av goodwill enligt IFRS?
10. I vilken utsträckning är det möjligt att göra informationen tillförlitlig genom upplysning och granskning?
11. Kan ett spelutrymme vid värdering av goodwill få konsekvenser för företagen på grund av exempelvis okunskap? Om ja, hur skulle de uttrycka sig?
12. Kan ett spelutrymme vid värdering av goodwill få konsekvenser för företagets intressenter? Om ja, hur skulle de uttrycka sig?
13. Vilka fördelar eller nackdelar ser du med att värderingen görs av en utomstående part?
14. Ser Du brist på objektivitet som ett problem? Hur ska man komma ifrån problem med brist på objektivitet?
15. Leder de nya standarderna till internationell och nationell jämförbarhet som var ett av motiven till att de infördes?

16. Man kan ifrågasätta redovisning av goodwill utifrån följande grundläggande principer i redovisningen, hur ser Du på redovisning av goodwill utifrån dessa principer:

Tillförlitlighet och relevans

Rättvisande bild

Försiktighetsprincipen

Neutralitetsprincipen

Konsekvensprincipen/ Jämförbarhetsprincipen